

Овим програмом уређује се коришћење средстава из буџета града Крагујевца, за реализацију Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију Града Крагујевца за 2017. годину, у складу са одредбама Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју.

Поглавље 1: Опште информације

1.1. Анализа постојећег стања

1.1 .1. Географске и административне карактеристике

Крагујевац се као насеље први пут помиње 1690 године, а настао је у густим непроходним шумама централне Србије, у којима су се легле птице „Крагуји“ по чему је и добио име.

Кнез Милош Обреновић је одредио Крагујевац за престоницу у периоду 1818-1839 год. и 1840-1841 год. и он већ тада постаје центар у коме се оснивају прве државне просветне, културне и привредне институције, а основана је прва високо школска институција – Лицеј Кнежевине Србије, који је пресељен у Београд све то је било пресудно значајно за обнову српске државности.

Из насеља је прерастао у град. Град Крагујевац је културно образовни центар, у коме је оснивана Прва мушка гимназија, позориште, фабрика аутомобила „Црвена застава“ прва тополивица.... Он је економски, административни, географски и индустријски центар Шумадије, Поморавља и централне Србије. Постао је универзитетски град 21.05.1976 године оснивањем универзитета „Светозар Марковић“ у коме знање стиче велики број студената из Србије и региона на преко 12 факултета, а на територији локалне самоуправе их послује 6. Ради 17 основних и 12 средњих школа, које похађају и стичу знање и деца из окружења.

Као друштвени, спортски и туристички центар развија се из дана у дан. Град Крагујевац је један од четири највећа здравствена, клиничко-болничка центра Србије, који се налази у градском језгру и чине га 15 клиника, 10 центара и 14 медицинских и ван медицинских служби. Крагујевац је и макрорегионални центар за регионе : Чачка, Краљева, Ужица, Јагодине, Крушевца, Смедерева, Пожаревца и северног Косова.

Град Крагујевац припада Шумадијском управном округу, чија је укупна површина 2.387 км, са 174 насељена места и 290.900 становника (по попису из 2011 године) и чије је седиште у Крагујевцу.

Налази се на 44° 22' -степену источне географске ширине и 20°56' источне географске дужине, смештен у котлини између крајњих огранака планине Рудник, (највећи врх „Цвијићев Врх,, 1.135 м н.в), Црног Врха и Гледићких планина (највећи врх „ Самар,, 922 м н.в.) и налази се на надморској висини 173-220 м. Он је у срцу Шумадије, омеђан општинама Топола и Рача на северу, Баточином на североистоку, Јагодином на истоку, Горњи Милановац на западу, Книћом на југо-западу, Краљевом на југу и Рековцем на југоистоку. Крагујевац се пружа дужом осом у правцу север-југ дужином од 38 км по линији Ресник-Дулене, краћом осом исток –запад у дужини од 27 км, линијом Доње Комарице - Доње Грбице.

Град Крагујевац има 179.417 становника, од којих 150.835 становника живи у самом граду, (по попису 2011 год.), а градско подручје се простире на површини од 835 км², са 56 насељених места 78 месних заједница и простире се на 63 катастарске општине.

Насеља: *Аеродром* захвата површину од 232 км² са око 36.217 становника од којих преко 60% живи у градском делу. Чини га 17 самосталних насеља и део насеља Крагујевац, организованих у 21 МЗ, које се простиру на територији 20 катастарских општина. *Пивара* захвата површину од 258 км² са око 49.154 становника од којих преко 60% живи у градском делу. Чини га 14 самосталних насеља и део насеља Крагујевац, и 5 насељених места. *Станово* захвата површину од 155 км² са око 39.252 становника. Чини га 14 насеља организованих у 17 катастарских општина, и део насеља Крагујевац. *Стари град* захвата површину од 16 км² са око 62.794 становника, чине га више насеља. *Страгариза* захватају површину од 165 км² са око 4.526 становника. Чини га 11 насељених места.

Клима Града је умерено –континентална, са надморском висином од 180 до 220 m. Најхладнији месец - јануар -5 °С, а најтоплији месец - јул +27 °С. Просечна годишња температура +11.5 °С. Највлажнији месец - децембар - влажност 79%, а најсувљи месец - септембар - влажност 39%.

Просечна годишња количина падавина 550 l/m². Дана са температуром преко 25 °С има 92. Број ледених дана (испод нуле) има 96. Број дана под снегом је 34 (највише јануар). Највише падавина има у јуну - просек 83 l/m², а најмање падавина у фебруару - просек 32 l/m². Просечан број сунчаних сати - 5.5 h/дан, а најмањи број сунчаних сати има у децембру 2.1 h/дан, а највећи број сунчаних сати има у јун 8.8 h/дан.

На подручју града Крагујевца мрежа речних токова је разуђена, без великих река, али се Град поноси својом Лепеницом. Изграђене су вештачке акумулације Језеро „Бубањ“, Грошничко језеро, Гружанско језеро, Дуленско језеро, Шумаричко језеро"

Лепоти гарада доприносе шуме који заузимају 23% укупне површине града и паркови на површини од 636,43 ха што је 7,6 % од укупне површине града. Градски паркови су: Велики парк (12ха, а налази се у близини центара града), Мали парк, Шумарице, парк „Илина вода“, који је зонски парк.Рејонски паркови су: Пиварски парк и Метино брдо. Меморијални паркови су: спомен- парк „ Крагујевачки октобар“, Метино брдо, Петрова воденица у Грошници (2,2 ха), Маршић (1,5 ха) и Илићево.

Територијом града простире се више значајних путних траса од којих су најважније Београд - Крагујевац - Ниш и железничка пруга Београд- Лапово – Скопље.

Градска слава и слава цркве „Силазак светог духа“, обележава се на други дан празника Свете Тројице, када градом пролази молитвена литија, у којој учествују верски достојанственици и грађани, а која започиње после литургије.

Дан града се обележава 6. маја на Ђурђевдан, (дан када је кнез Милош Обреновић одлучио да Крагујевац прогласи престоницом ослобођене Србије 1818 год.). Долазе многи гости, угледне званице, градови побратими (Сирен, Питешти, Бјелско- Бјала, Могиљев.....) и тада се уручују Градске награде и признања.

Органи града су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће, Заштитник грађана, Градске управе и Јавно правобранилаштво.

Треба напоменути да се и географски центар Србије, према саопштењу Републичког геодетског завода, налази на територији града Крагујевца, у атару села Драча на 8 км западно од центра Крагујевца, а да је то одређено интегралном методом тежишта, чије су координате 44° 1' 13'' - степени географске ширине и 20° 49' 27'' географске дужине на 305 м н.в. Лоциран је у КО Драча на КП 1944-2 у њиви 2 класе.

Град Крагујевац је значајан по производњи аутомобила, камиона и оружја, а постао је препознатљив, по врхунском спорту и великим улагањима у аграр. Што се тиче пољопривреде крајњи циљ града Крагујевца је развој села, јачање индивидуалних пољопривредних газдинстава, развијање специјализованих видова и повећање обима производње, побољшање расног састава и повећање сточног фонда, развијање и јачање струковних удружења, унапређење услова живота и рада на селу, а самим тим и опстанак младих на селу.

1.1.2. Природни услови и животна средина

Релјеф крагујевачког подручја карактеришу три висинске зоне: виши планински део; средње побрђе и ниски равничарски део. На истоку су високо побрђе и планинске области Црног врха (919м), на југу су Гледићке оланине, а на северозападу су обронци планине Рудник са Рамаћким висовима (812м) у Рамаћи. Побрђа са 250- 500м н.м. чине прелаз између највиших терена и низијских предела и захватају највеће пространство на подручју Крагујевца. Низијски предели су отворене површи у развоју Лепенице и Раче.Са алувијалним долинама Лепенице и Петровачке реке спадају у низије 100-250 м н.м. Крагујевац је на надморској висини од 173-220 м.

Педолошке и морфолошке карактеристике земљишта, формиране су под утицајем релјефа, климе, водотокова, састава тла, вегетације и ерозивног процеса на Крагујевачком подручју. На територији Крагујевачке општине постоји 7 основних типова земљишта: алувијум, смоница (33,5%), гајњача 26,6%, скелетоидна земљишта 24,5%, подзол, црвеница и смеђа земљишта. За највише планинске пределе карактеристична су скелетна земљишта која садрже велику количину ситнијег и крупнијег камена. Те области су прекривене шумом, пашњацима и омогућавају повољне услове за развој сточарства. За ниска побрђа карактеристична је гајњача, а за речне долине алувијално земљиште. Обе ове врсте земљишта погодне су за развој пољопривреде.

Ерозивно подручје је у северозападном делу планинског подручја где услед ерозије земљишта и нерегулисаног речног тока долази до изливања река и великих поплава. Град

Рудна лежишта – у атару села Рамаћа је компактно рудиште гвожђа, које се на месту Стрњак протеже у дужини од 400 м и ширини од 120 м капацитета око 1,6 милиона т гвоздене руде. У непосредној близини је и рудиште магнетита, као и чиста руда лимонита. Овај предео је богат и рудама хрома, магнезита, серпентина, кречњака и никла. У атару села Рамаће и Каменице налазе се велике количине кречних бреча. На терену Страгара, Кутлова и Добраче налазе се велике количине азбестне руде. Она се простире на ширини 200 м, дужини око 900 м и дубини око 60 м. Утврђена је резерва око 8,1 милион тона. У близини Влакче је више налазишта гвоздене руде, Утврђена је резерва од преко 2,5 милион тона. У близини брда Столице је налазиште руде мангана, а у Вињишту и Грошници је налазиште гипса, док је у Горњим Комарицама налазиште кварца.

Површински токови - Највећа река, Крагујевачке котлине, која протиче кроз њу у дужини од 33 км је Лепеница, лева притока Велике Мораве. Лепеница извире у селу Голочеву на Гледићким планинама на 380 м н.в. Од свог извора Студенца тече у правцу југозапад - североисток кроз Крагујевачку котлину до брда Шупљаја, затим ка истоку кроз Бадњевачку клисуру. Речни ток износи 48 км. У Крагујевачкој котлини Лепеница пролази кроз алувијалне терене формирајући облике речне ерозије и меандроидни ток. Често је мењала правац и дужину свог тока. Лепеница има 28 притока, 17 левих од којих су најзначајније Дреновачка река и Угљешница, и 11 десних притока.

Река Угљешница извире у Рамаћи на 620 м н.в. и њен речни ток има дужину 35 км улива се у Лепеницу код села Јовановац.

Река Јесеница има дужину тока 79 км и њена површина слива је 1.339 м². Извире на планини Рудник на 880 м н.в. из извора Теферич. Једна од њених важнијих притока са њене леве стране је река Сребрница, која тече са Рудника, од села Љубичевца до Страгара у дужини од 12 км. То је бујична река.

Грошничка река је десна притока Лепенице целим током дужине од 17 км тече кроз Крагујевачку котлину. Од свог извора „Хајдучка вода“, на 800 м н.в. испод Дуленског Црног врха и Гледићких планина тече од југа ка северу, до ушћа у Лепеницу, која се налази на 187 м н.в. У њу се улива 20 притока.

Флора овог подручја је веома разноврсна и богата, што је условљено посебним геоморфолошким, геолошким и климатским чиниоцима. Оригиналноста флоре се огледа у томе што има више ендемичних биљака заштићених, као природна реткост чија су становишта у околини града Крагујевца. Једне од њих су:

Adonis vernalis – гороцвет, расте само на Драгушичкој Чукари на левој обали Груже, што је најзападнији локалитет ове степске врсте у флори Србије. То је еродирани степски фрагмент мале површине око 0,20 ари на којој расте свега 20 јединки;

Ruta graveolens – рута расте на југоисточном експозицијама „Солдића Брдо“, на десној обали реке Угљешнице у засеоку Селиште у Доњим Грбицама.

Lilium martagon – шумски љиљан, појављује се у шумама сладуна и цера у рубној зони према брдским пашњацима. Локалитети су Стублина и Чукар, оба у локалитету села Доње Грбице.

Spiranthes spiralis – засучица, веома ретко се јавља, мали број јединки, виђен је још само у локалитету села Врбице и у степским рудинама села Доње Грбице.

У ретке угрожене и осетљиве биљке спада и Крагујевачки слез- врста која је исчезла из светског генофонда, али који се може наћи на простору града Крагујевца. Трава Девизма позната је да лечи ране.

На територији града Крагујевца налазе се и разне врсте дивљачи које нису са овог подручја (јелен Лопатар, Муфлон) као и дивљач специфична за ово подручје (вук, лисица, куна, дивља свиња...). Одликује и присуством посебно значајних врста птица и сисара.

Генофонд и фенофонд иако је богат, местимично је угрожен и осиромашен директним уништавањем појединих биљних и животињских врста, посебно у рубним подручјима-ближе насељеним местима. Опасности и проблеми заштите биљних и животињских врста огледају се у деградацији или уништавању станишта на делу подручја у близини насеља (каменоломи, мрежа путева, разни објекти), лов, криволов, замке, примена пестицида, депоније и друго одлагање отпада, узнемиравање.

Град Крагујевц, се убрја у пределе са врло добро очуваном животном средином, којој се придаје велика важност. Подземне воде - на основу хидрогеолошке слике терена издвојена су подручја с подземном водом. Комплекси миоценских наслага и локална подручја са пукотинским типом издани у оквиру палеозојских шкриљаца, (издашност извора и водни капацитет ових стенских комплекса је мали).

СТАЊЕ И ТРЕНДОВИ У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

1.1.3. Демографске карактеристике и трендови

Према попису становништва из 2011. године, на територији Града Крагујевца, живи 177.468 становника, у 59.344 домаћинства која просечно имају 3,34 члана. Просечна густина насељености је 215 становника /км².

Према упоредним подацима из 6 последњих спроведених пописа (1948 - 2002. године) град Крагујевац бележи непрекидан пораст броја становника, при чему је од 1948. год. становништво града више него удвостручено (повећано за 2,11 пута). Најмањи пораст становника присутан је у периоду између два пописа (од 1991 до 2002. године) и износи 712 становника, што представља раст по стопи од свега 0,40.

година	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002
Број							
Становника	85.468	93.465	105.711	130.551	164.823	180.084	180 796
Укупна							
Промена	/	7 997	12.246	24 840	34 272	15 261	712

На нивоу града бележи се минимални пад броја становника са 176.743 (по попису '91.г.) на 175.802 (по попису 2002.г.) – без становника на раду / боравку у иностранству. Према подацима Комесаријата за избегла и расељена лица пописом 2000. године, који је спроведен од стране УНСР-а, на територији града Крагујевца, регистровано је 13.547 избеглих са Косова и Метохије. Следи да на територији града Крагујевца живи 189.349 становника, не рачунајући лица на привременом раду у иностранству дужем од годину дана којих има око 5.000.

Када је у питању кретање броја становника у граду након последњег пописа 2002. год. евидентиран је константан благ пад. У 2009. Години у граду Крагујевцу има укупно 1484 становника мање у односу на 2002.годину.

Детерминанте старосне структуре становништва су висина и тенденција наталитета, морталитета, миграционих кретања, чиниоци проузроковани економским и политичким ситуацијама.

- густина насељености изнад просека Републике Србије (207 становника на 1км²)

На територији града Крагујевца живи преко 20 етичких структура (Муслимани, Бошњаци, Црногорци, Румуни, Роми, Власи...).

- Старосна структура - Према попису становништва из 2011. године, на територији Града Крагујевца, има 148.733 пунолетних становника, учешће популације до 29 година је 37% од укупног становништва, просечне старост 41,8 година. Просечна старост становништва у граду је 38, 3 год. а на сеоском подручју је 44,9 год. Старосна структура је неповољна на сеоском подручју, јер је наталитет у опадању, а морталитет у порасту. У многим селима су остала старачка домаћинства, која су слабо радно способна.

- Полна структура - Већи удео становништва је женског пола и то око 92.083 лица, што у односу на укупан број становника Града Крагујевца износи 51,89 %, становништво мушког пола обухвата 48,11%, а то је 85.385 лица.

- Образовна структура - Према попису становништва из 2011. године, од укупног броја пописаних, њих 154.290 је старије од 15 година. Без школске спреме је 2.870 становника што је 1,86%; основно образовање је стекло 27.162 становника што је 17,6 %; средње школско образовање има њих 84.187 што је 54,56%; више образовање има 9.711 становника што је 6,29%; високо образовање има 17.552 што је 11,37%; остатак становништва није стекао одређено образовање.

Крагујевца је град са 56 села- насељених места, у којима живи близу 30.000 становника што представља 16,9% од укупног броја житеља града Крагујевца. Од 9..555 домаћинства, колкио

их укупно има на сеоском подручју 8.786 је регистрованих пољопривредних газдинства, која у односу на домаћинства града заузимају 14,80 %. Таква домаћинства имају могућност да користе државне субвенције и сматрају се комерцијалним газдинствима, домаћинствима са тржишним вишком и домаћинствима којима је пољопривреда претежна делатност. Ова домаћинства представљају значајан потенцијал за развој пољопривреде у предстојећем периоду.

1.1.4. Диверзификација руралне економије

Радно способног становништва чини 65,2% од укупног становништва Крагујевца, што је повољније од учешћа радно способног становништва у односу на просек у Републици Србији (60,6%).

Чињеница да је трећина руралног становништва у најпродуктивнијем животном периоду је довољан предуслов за даљи развој и опстанак села. Последњих десетак година кренуо је процес радне дневне миграције градског становништва у село, пре свега мотивисане губитком посла, тешком економском ситуацијом, као и жељом да на тај начин обезбеде егзистенцију.

Већина руралног становништва, осим пољопривреде, има и друге изворе дохотка. У руралним подручјима развој пољопривреде има ограничене могућности, па се због тога тражи могућност алтернативног начина запошљавања. Ту посебан значај може да има развој других економских (непољопривредних) активности на пољопривредним газдинствима, као и развој различитих врста активности и сервиса који нису тесно везани за пољопривреду. Генерално гледано, постоји знатан потенцијал који је само делимично искоришћен. Подршком и додатним могућностима запошљавања, могу се у неким срединама зауставити негативни трендови депопулације и напуштање села. Диверзификација активности на газдинствима неопходна је за запошљавање и одрживи развој руралних подручја, и њоме се може придонети бољем уравнотежењу регионалног развоја у економском и социјалном смислу. Стицање дохода се може остварити:

- Развојем сеоског – етно туризма,
- оснивањем породичних *радионица* за прераду воћа и поврћа и производњу зимнице (џемови, сокови, слатка, компоти, ајвара . . .),
- развој породичне винарије или производња разних врста ракије,
- такође се може започети са сушењем воћа и поврћа, лековитог биља
- покретање домаће радиности (ткање, вез, хеклање .израда слика, дубореза....)

Разноликост села у културолошким карактеристикама и изузетно богатом историјском наслеђу су квалитетан предуслов развоја етно туризма. ГТО града Крагујевца има 18 регистрованих пољопривредних газдинстава која се баве сеоским туризмом, али су тренутно само 15 веома активна. Релевантни потенцијали за села на територији града Крагујевца је велики број манастира и цркви, које се налазе у предивном окружењу, језера и река, ловни и риболовни туризам, као и друге дестинације које се могу понудити туристима.

Туристички потенцијали

Комплекс " **Милошев венац** " - унутар овог комплекса је више грађевина и институција које сведоче о богатој историји Крагујевца: Стара дворска црква са скупштинском зградом из времена **Кнеза Милоша Обреновића** , у чијој су порти постављени темељи српске државности - донети први српски Устави и одржавана сва скупштинска заседања, чак и после премештања престонице за Београд; Споменик палим Шумадинцима Антуна Аугустинчића из 1932.године; зграда Градске тржнице из 1929. једна од најстаријих покривених тржница у Европи; Амицин конак - једини остатак кнежевог двора из 1818. (кућа управитеља двора Симе Милосављевића Паштрмца), Конак Кнеза Михаила из 1860.године - данас Народни музеј са музејском библиотеком и уметничком галеријом са сталним изложбама; зграда **Прве крагујевачке Гимназије** која је основана 1833 године са спомен - учионицом; зграда "**Књажевско-српског театра**", основаног 1835.године; **Музеј "Стара ливница"** је смештен у аутентичној згради ливнице из осамдесетих година XIX века, једном од ретких сачуваних примера индустријске архитектуре тога времена. Поставка овог музеја приказује почетке и развој индустријске производње у Србији; **Спомен парк "21 октобар"** - У спомен на жртве стрељања у Другом светском рату, читав простор **Шумарица** је претворен у спомен - парк у коме се налази 30 гробница од којих је десет уметнички обликовано споменицима, од којих је свакако

најпознатији "Споменик стрелјаним ђацима и професорима". На улазу у спомен парк подигнута је импозантна зграда музеја "21 октобар".

У Шумарицама се налази и вештачко језеро, омиљено излетиште Крагујевчана. Акваријум "Крагујевац" представља први јавни акваријум у Србији. Основан је 1999.године. У његовој колекцији се налази преко 600 биљних и животињских врста из водених екосистема са свих простора Земље.

Главни носиоци туристичке делатности у Крагујевцу је Градска туристичка организација "Крагујевац" и већи број туристичких и путничких агенција у приватном сектору. У области угоститељства и туризма последњих година приватни сектор је преузео значајну иницијативу.

Постојећи смештајни капацитети

Укупне смештајне капацитете у Крагујевцу чини: Хотел "Крагујевац", хотел треће категорије; Хотел "Шумарице", хотел треће категорије; Хотел "Зеленгора", хотел треће категорије; Хотел "Стари град", хотел четврте категорије; Хотел "Женева", хотел четврте категорије; Гарни хотел "President de luxe", хотел четврте категорије; Гарни хотел "Анђелика" треће категорије; Гарни хотел "Радовић" четврте категорије; Гарни хотел "Три О" четврте категорије; преноћиште "Дедиње", преноћиште "Меркур", преноћиште "Андреја", преноћиште "Одмор", преноћиште "Галовић", преноћиште "Вила 118", преноћиште "Мир", преноћиште "Винд мил", преноћиште "Вила Лана", преноћиште "Ženeva Lux", хостел "Лазаревић", коначиште "Royal "

Забавни садржај и вредности

Град је традиционално домаћин бројних културних, спортских и забавних манифестација, тако да сваки посетилац Града, може обићи биоскоп и позориште; велики број клубова и барова; шопинг центре, а може се бавити планинарењем; ловом и риболовом и многим спортским садржајима.

Манифестације у Крагујевцу

Од културних манифестација које имају посебан значај најпознатије су: "Међународни цез фестивал", "Међународни фестивал антиратне карикатуре", "Међународни фестивал камерних хорова", "ОКТОХ" - фестивал камерне музике посвећен крагујевачком октобру, Интернационални фестивал хармонике, Фестивал професионалних позоришта "Јоакимфест", Међународни луткарски фестивал "Златна искра". Најзначајније манифестације забавног и такмичарског карактера су: Дечији карневал, "Бајк шоу"- Сусрети моториста Србије, "Фића фест", Међународна изложба паса САСИВ и многе друге.

1.1.5. Рурална инфраструктура

Путна инфраструктура

Доминантна карактеристика саобраћајно-географског положаја Крагујевца, у односу на централни део Србије, одражава се кроз положај града у саобраћајно повољном коридору којим се повезују јужни, југозападни и западни са североисточним и северним деловима Србије. Стога се може сматрати да је саобраћајно-географски положај Крагујевца повољан како на нивоу ширих простора централне Србије тако и на регионалном и општинском нивоу.

У зони Крагујевца, Кнића и Груже налази се природни наставак два, посебно за саобраћај, природно погодна магистрална коридора и то Ибарског са југа и Западноморавског са југозапада и запада. На овом простору два описана правца се директно настављају на Великоморавски правац ка северу и на Тимочки правац према истоку.

Друмске везе са окружењем Крагујевац данас остварује магистралним путевима М 1.11. Крагујевац - Баточина и М 23. Београд - Топола - Крагујевац - Равни Гај и даље према Краљеву и Чачку, као и регионалним путевима Р 102 Крагујевац - Крушевац и Р 212 Крагујевац – Горњи Милановац, тако да Крагујевац остварује добру саобраћајну повезаност са групом градова средишње Србије (Чачак, Краљево, Крушевац, Параћин, Ћуприја, Јагодина, Аранђеловац, Г. Милановац као и општинама Кнић, Рача, Баточина, Топола, Рековац, Свилајнац, С.Паланка и В. Плана), а који се налазе на удаљености од највише 70 км.

Магистралним путем М 1.11. Крагујевац - Баточина остварује се значајна веза са најважнијим аутопутским коридором у нашој земљи М 1. Београд – Ниш. Поред значајних друмских веза, кроз Крагујевац пролази и магистрална пруга Лапово-Крагујевац-Краљево која повезује Шумадију и Косово и Метохију са Београдом и осталим делом Србије.

Узимајући у обзир саобраћајно-географски положај Крагујевца у ширем простору - Балкану и Европи, може се констатовати да су положај града и саобраћајна приступачност повољни.

На територији града укупна дужина путева износи 440 км, од чега је укупна дужина државних путева I и II реда је 126 км, а од укупне дужине путне мреже на територији града дужина државног пута I реда је 74 км, а дужина државног пута II реда је 52 км. Укупна дужина локалних путева је 304,50 км. од чега 82% укупне дужине путева тј. 251,65 км су савремени путеви. Густина државних путева првог реда исказана у км /100 км² је изнад просека Републике (6.25 у односу на 5.78) а густина државних путева другог реда је испод просека Републике.

Поред постојеће путне мрежа којом су сва сеоска насеља повезана с градом, постоји и добро организовани јавни приградски аутобуски превоз (око 24 линије јавног градског превоза и 12 приградских линија). Просечна дужина линија је 12,2 км. У Граду послује три ауто превозника: Ласта из Београда, Вуловић транспорт Д.О.О и Аутосаобраћај и велики број такси превоза.

Железничка пруга Лапово – Крагујевац- Краљево, је неелектрофикована једноколосечна пруга класификована као магистрални правац, са највећом брзином возова до 60 км /сат. Железнички саобраћај одвија се као путнички и теретни пругом Лапово-Крагујевац- Краљево (дужина пруге 27.4 км на подручју Крагујевца).

Што се тиче информатичко – комуникационе инфраструктуре, рурално подручје града Крагујевца, се одликује, добром покривеношћу фиксном и мобилном телефонијом, тако да је приступ интернету и другим видовима информисања доступан већем броју сеоских домаћинстава.

Организован је одвоз смећа, како са Градског тако и из сеоских насеља, које врши ЈКП „Чистоћа“, а плански је уређен систем сакупљања и кабастог отпада у руралним срединама, али су и поред тога у највећем броју села присутне дивље депоније, које негативно утичу на изглед и екологију села.

Водовод и канализација

ЈКП Водовод и канализација, град Крагујевац, снабдева водом из три система изворишта:

- акумулације "Грошница" која је изграђена 1938 год. са 326 л /сек.,на Грошничком језеру, које је дуго 2 км и једно је од већих у Шумадији.Лучно гравитациона брана је висока 50 м а дуга 138 м,

- постројење "Морава" изграђено 1965 год. са 480 л/сек..Извориште су рени бунари у приобаљу Велике Мораве, у селу Брзан, Сирова вода се пумпа кроз цевовод на удаљеност од 30 км до филтер- постројења у Кошутњак крај Крагујевца.Резервоари су на Метином брду.

- акумулације "Гружа" изграђене1983 год.са 1.200 л/сек. на Гружанском језеру, преграђивањем средњег тока реке Груже, а налази се на 20 км југоисточно од Града. Брана је висока 51,50 м , дуга 288,05 м,

У њиховом организационом саставу је и Централно постројење за пречишћавање отпадних вода, које је изграђено у Цветојевцу и једино је такве врсте на балкану. Прерађује 1.520 л/сек. отпадних вода уз помоћ бактерија и активног угља, тако да се у реку испушта чиста вода. Гас који се том приликом добија користи се за производњу струје уз помоћ гасног генератора.

Воду из градских водовода могу да користе и становници из приградских села , па се изворишта и акумулације подземних вода користе за водоснабдевање осталог сеоског становништва.

Да би решио проблем водоснабдевања на сеоском подручју, град Крагујевац је од 2008 године покренуо програм „ Решавање водоснабдевања на сеоском подручју,, копањем артеских бунара у заједничкој инвестицији Града и водних удружења. До сада је изграђено око 100 атерских бунара у 26 села у којима је воду добило преко 4.000 домаћинстава.

Привреда

Град Крагујевац је у последњој деценији доживео убрзан раст и са 137 места званичне ранг листе српских градова по развијености, нашао се на трећем месту, са здравим пословним окружењем и позитивном климом, која погодује започињању посла и развоју иновативности.

Како би постигао максималне дomete у свом привредном развоју, као стратешки циљеви развоја Града, дефинисани су стварање повољног пословног амбијента, привлачење инвеститора, развој људских ресурса, уређење инфраструктуре.

Што се тиче даљих планова града, основна стратешка намера је да се развија аутомобилска и војна индустрија јер имамо све потребне ресурсе и дугу традицију., циљ је да се развија и нова технологија заснована на хардверу, биоинжењерингу и софтверском инжењерингу. Будућим

инвеститорима се нудие радне зоне "Грошница", "Цветојевац", "Денино брдо" и "Метино брдо" са великим земљишним површинама. У Граду су пронашли место велике фирме као што су "Метро", "Дис", "Плаза"...и др. Путем приватизације и куповином некадашњих предузећа, као и преко гринфилд инвестиција у град Крагујевац су дошли: млекара "Мегле", "Solc" из Немачке, "NTU", "TPV" и "Viator & Vektor" из Словеније, "Rap Marine" из Норвешке,

Шумарство

Према подацима Републичког завода за статистику Србије, укупно обрасла шумска површина на територији града Крагујевца за 2011. годину износила је 88.425 ха.

Стање државних шума на овом подручју је тренутно задовољавајуће, али има тенденцију смањења површина, а у државном власништву су површине од 28.543ха (32%), у приватном власништву се налази 59.882 ха (68%).

У структури шумског фонда, по површини, високе шуме учествују са 45,3%, изданичке 51,1%, шикаре и шиблаци са 3,6%. Укупна запремина дрвне масе је 3,5 милиона кубика;

Посматрано по основним квалитативним критеријумима, доминирају мање квалитетне лишћарске шуме, које су по запремини заступљене са 92,2%, док високо квалитетне четинарске шуме заузимају 7,8%. Што је сасвим разумљиво имајући у виду структуру рељефа Града (доминирају равничарски и брежуљкасти предели).

Заступљеност појединих шумских формација: буква 51,5%; цер 15,5%; китњак 10,3%; сладун 6,9%; црни бор 6,9%; граб 3,2%; лужањак 1,8% и багрем 1,1% што укупно чини 97,2% запремине, а на остало 2,8% ; заступљено је око 40 различитих врста дрвећа.

Проблеми у планирању интензивнијег развоја ове привредне гране огледа се у уситњености поседа, непланског и не организованог коришћења шумског земљишта које је у већој мери запуштено, као и у непостојању плана за пошумљавање и подизање нових шумских засада.

Шуме, шумско земљиште и плодови шума се могу користити за развој туризма и за органску производњу.

Ловишта

Град Крагујевац је окружен богатим ловиштима ситне и крупне дивљачи. На ловној карти Србије заузима централно место и има три ловишта. На територији Крагујевца постоје два ловачка удружења и то: "Шумадија" из Крагујевца и "Сребреница" из Страгара.

Крагујевац се сматра колевком ловства у Србији јер је 1887 године основана прва ловачка дружина "Шумадија", а 2010 год. основан је Ловачки савез централне Србије, који броји преко 20.000 чланова

Најзаступљеније врсте дивљачи у ловиштима су дивља свиња, фазан, зец, срнећа дивљач, лисица, куна, шакал...

Посебност ловишта "Лепеница" је поседовање сопствене фазанерије, која годишње производи око 40.000 фазанских пилића и која је највећа на простору Шумадије и поморавља.

Ловиште "Сребреница" из Страгара се одликује са две специфичне врсте дивљачи, а то су Муфлон и јелен лопатар.

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

1.1.6. Пољопривредно земљиште

Укупна пповршина пољопривредног земљишта у граду Крагујевцу износи око 59.000 ха, за 9.000 газдинстава, али се у евиденцији по попису води земљишни фонд од 8.786 газдинстава. Укупно расположиво земљиште пољопривредних газдинстава је на површини од 47.250 ха, од којег пољопривредно земљиште 71,13%, коришћено пољопривредно земљиште је на површини од 33.786 ха (71,50%),и некоришћено пољопривредно земљиште 1.713 ха (0,50 %) друго земљиште је 24,87% и заузима површину 11.762 ха, од којих је 9.919 ха шуме, рибањаци 11,9 ха и остало земљиште 1.832 ха.(4,00%) а то су рибањаци 11 ха и остало земљиште 1.821 ха. Удео коришћеног пољопривредног земљишта је мањи у односу на просек Централне Србије.

Просечни земљишни посед се креће око 1,86 ха, а величина просечног коришћеног пољопривредног земљишта је 2,60 ха по газдинству. Површине су испод просека за Србију (5,44 ха). Проблем представља постојање великог броја малих и уситњених парцела, и немогућност - одбијање пољопривредника да се спроведе поступак комасације, проблем су и мешовита пољопривредна домаћинства која сваштаре.

У структури пољопривредног земљишта издвајају се следеће групе:

- група изразито ратарског типа земљишта, коју чине хидрогене црнице и њима сродна земљишта;
- група добрих пољопривредних земљишта, коју чине смонице, гајњаче и црвенице на једрим кречњацима и неогеним седиментима и
- група делимично пољопривредних земљишта, где преовлађују алувијална, подзолоста, ливадска и мочварна земљишта, као и делувијум.

Одељење за пољопривреду и вдорегулацију је радило Годишњи Програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, на територији града Крагујевца за 2016. годину. По том програму површина државног пољопривредног земљишта које се даје у закуп, износи 669,52 ха, чини их 34.833 катастарских парцела, из 62 катастарске општине за које је припремљено и груписано 852 јавних надметања.

Већи део државног пољопривредног земљишта припада категорији ливада, пашњака и категорији обрадивог земљишта, па као такво, када се да у закуп обично се користи за производњу ратарског и крмног билја, а веома ретко за воћарску и повртарску производњу

Давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини, представља потенцијални извор прихода за локалну самоуправу, али и важан инструмент за подршку локалним пољопривредницима у повећању производње.

Заштита од штетног дејства спољних вода заснива се на редовном спровођењу оперативног плана одбране од поплава на водотоковима другог реда на територији града, у складу са законском регулативом, а по утврђеном плану и програму службе за Елементарне непогоде.

Пољопривредна инфраструктура

Опремљеност објеката за смештај стоке је врло неуједначен и зависи од економске ситуације газдинства, степена специјализације и величине стада. Већи број пољопривредних газдинстава је током последње деценије имао значајне инвестиције у адаптацију и проширење постојећих капацитета, у изградњу објеката и у унапређење стандарда куповином неопходне опреме. Ови објекти су технички добро опремљени и испуњавају захтеве предвиђене стандардима о добробити животиња. И поред тога, управљање стајњаком и његово складиштење остаје један од кључних проблема са којим се суочава већина великих, али и део малих произвођача.

Опремљеност пољопривредних газдинстава објектима за складиштење репроматеријала и финализацију пољопривредних производа је у периоду од претходних 10 год. почела знатно да се поправља и уређује, мада се још увек користе и постојеће „економске зграде“ и помоћни објекти на газдинству.

1.1.7. Вишегодишњи засади

Крагујевац својим географским положајем, климатским и земљишним карактеристикама, традицијом, незагађеном природом и тржиштем пружа одличне услове за развој интензивног и профитабилног воћарства, а самим тим се пружа могућност за развој пратећих прерађивачких капацитета, што доводи до заокруживања у процесу производње.

Према Попису пољопривреде из 2012. године, 5.551 газдинстава има 3.264 ха под воћем, што указује да је просечна површина под воћем по газдинству око 1,70 ха. Од тога 49% су плантажни засади, који заузимају површину од 1.585 ха и у њима се примењују све агротехничке мере, док је 1.680 ха екстензивно. Преовлађује производња коштичавог воћа пре свега шљиве и вишње, затим брескве, кајсије и трешње, ораси, а од јабучастог воћа преовлађује јабука и крушка, док је производња осталих воћних култура знатно мања.

Воћарство је једна од најпродуктивнијих пољопривредних грана. Захваљујући великом броју воћних врста омогућено је коришћење подручја са веома различитим земљишним и климатским условима, па самим тим и земљишта слабијих физичких, хемијских и других особина..

Иако је производња воћа значајно интензивирана још увек постоје многи проблеми који прате ову област, а то су: уситњеност парцела, екстензивни узгој на већини површина и интензивни узгој у појединим деловима где је традиција прерасла у посао, затим изражена неорганизованост и низак ниво стручности произвођача, технике и технологије производње, недостатак квалитетних производа на тржишту, неизванстан пласман, неадекватан сортимент и стари засади, споро увођење стандарда.

Производња коштичавог воћа - најзаступљеније врсте воћа су шљива, вишња и трешња. Углавном се гаје у подручјима у којима многе друге културе не дају велике приносе, а то су обично сиромашнија земљишта. Вишња је засађена на око 114 ха, а шљива на 2.330 ха. Те две културе заузимају око 78% воћњака у Крагујевцу. Претежна сорта је Облачинска вишња, која је изузетно погодна за индустријску прераду, док је сортимент шљиве разноврстан а најзаступљеније сорте су: Стенлеј, Чачанска родна, Чачанска најбоља, Викторија, Милдора, Пожегача....Шљива се углавном извози за тржиште Русије, мање количине у Италију и Немачку у свежем стању око 74% , као сушена се извози 11%, као прерађена се извози 5% и то: ракија, џем, слатко... змрзнута око 10%. Центри гајења су села: Маслошево, Влакча, Котража, Страгари, Чумић, Лужнице.

Производња јабучастог воћа – површине под јабуком износе 316 ха, а некада водећа сорта јабукe Ајдаред у последње време бива мењана новим сортиментима које су тражене на европском тржишту. У 40% производње засада производња је у ређем склопу, са 1 500 стабала по хектару, 50% засада јабукe су засади са густим склопом од 2 800 стабала по хектару. У питању су савремени засади са наслонима и жицом, наводњавањем и применом комплетне агротехнике.10% су стари засади који су припремни за замену.Сорте коју су заступљене су: Фуџи, Ред чиф, Грени смит,Челенџер, Златни делишес, Гала, Муџу , Јонаголд, Галакси, Топаз.

Крушка се гаји на површини од 124 ха, одвија се местимично и то углавном као пратећа култура. У последње време интензивира се садња крушке Вилијамовке плантажно, а заступљене су Кармен и Турандо, има и старих сорти које се још гаје: Шећерлија, Караманка.Крушка се осим гајења за потрошњу у свежем стању, гаји за прављење квалитетне воћне ракије. Центри гајења су села: Маслошево, Влакча, Котража, Страгари, Чумић,

Јагодасто воће производи се на малим парцелама тако да је јагода заузима 11 ха, малина је заступљена на свега 4 ха, а купина на 5 ха. Углавном највеће тржиште за пласман јагода, малина и купина представљају зелене пијаци, трговинске радње и самоуслуге.

Орах заузима површину од 124 хектара, а лешник 27 ха. Од сорти ораха заступљене су Расна и Шеиново, а код лешника Халски џин и Косфорд.

Виноградарством се бави око 762 газдинства, на 93 ха. Од овог броја. мање је виноградара који се баве интензивним виноградарством на већим површинама. Последњих пар година бављење виноградарством је у порасту, подижу се искључиво сертификованим, здравим и квалитетним садним материјалом са сортиментом за производњу врхунских црвених и белих вина - Каберне, Гаме, Франковка, Шардоне, Совињон, Италијански ризлиг.

Поред остале пољопривредне производње, углавном на мањим парцелама већи број газдинстава, има винограде. Просечна старост оваквих винограда је преко 20 и више година што указује да је већина винограда у средњој доби плодоношења. Заступљене су Пловдина, Прокупац, Смедеревка и Жупљанка, и углавном је то за своје потребе.

1.1.8. Сточни фонд

Сточарство - грана пољопривреде друга је по важности на територији града Крагујевца, после воћарства. Најзаступљенији су говедарство и овчарство, али важно место заузимају свињарство и живинарство, иако су они заступљени у мањем обиму. Пчеларство, као грана сточарства такође је значајна и заузима важно место.

Нереално тржиште, мала куповна моћ, смањење домаћег тржишта, слободан увоз меса, млека и млечних производа, стални скокови и разлике у уложеном и оствареном, доприносе да због негативних промена у пољопривреди и сточарству, многа породична газдинствима смањују број грла и своју производњу или је напросто гасе. Пољопривредна газдинства која се баве сваштарењем, задржала су традиционалну технологију гајења стоке, неразвијена су, са малим улагањима и још мањом оствареном добити, немају пласман па њихово бављење сточарством нема већи економски значај.

На територији града Крагујевца има сточарских фарми које су савремене, са већим бројем грла и интензивном производњом, које одољевају свим тржишним колебањима. По попису 2012 год. сточни фонд Града чини 14.104 говеда од чега има око 10.000 крава, 38.765 оваца, 35.260 свиња 277.450 кокоши и остале живине и око 13.000 кошница. Сточарска производња се наслања на ратарску производњу (пшеница, кукуруза, луцерке, детелине) и испаше на ливадама и пашњацима. Сточарска производња у односу на пратећу производњу сточне хране је довољна само у погледу кабасте хране (луцерка, детелина), док је у погледу потрошње

житарица у добром делу зависна од производње у другим крајевима. Неискоришћени потенцијал за развој сточарства лежи у великом делу због некоришћења пашњачких површина у вишим пределима. Сточарство уназад пар година се постепено опоравља, модернизује и повећава квалитет, а у неким гранама сточарства се повећава број грла. Мало мањи степен раста је присутан у производњи млека, у односу на друге видове производње.

На подручју града Крагујевца преовлађује гајење сименталске расе говеда са преко 65% домаћег шареног говечета око 10%, а око 25% су говеда холштајн расе. Говедарством се бави 2.902 домаћинства у којима је око 14.104 грла (по попису 2012 г.) од тога је 10.000 крава. Од укупног броја домаћинства, 1252 домаћинства има 1 до 2 грла, 1330 домаћинства има од 3 до 9 грла, 226 домаћинства има од 10 до 19 грла, 55 домаћинства има од 20 до 29 грла, 30 домаћинства има од 30 до 40 грла и 9 домаћинства има преко 50 грла. Производне способности грла су различите, што у многоме зависи од расе, начина исхране, и начина држања грла. Просечна количина млека у лактацији по крави је код сименталске расе 5.353 л. У производњи млека, већи број фармера остварује високу производњу по грлу и то је породични бизнис, а док већина газдинстава задовољава егзистенцијалне потребе породице овом производњом.

На територији града су престале да постоје две водеће и познате фарме оваца у Србији („Прогрес и Компас„), које су биле колевка овчарства у Крагујевцу и шире. Овчарство је сада засновано на мањим фармама и у оквиру домаћинства. Мањи је број газдинстава специјализованих за овчарство и козарство чија стада имају око и преко 100 оваца, тачније има их свега 7. Највећи је број газдинстава која имају имају од 5 до 20 грла у просеку и њих је око 2.686. а преко 20 до 100 грла гаји 320 газдинстава. Целокупни систем производње заснива се на традиционалном узгоју. У овчарству преовлађује пиротска оплемењена, која је заступљена са преко 50%, винтемберг 40 %, а остало су нове расе. На територији Града Крагујевца 4.075 поседује укупно 38.765 оваца, (по попису из 2012 год.).

Свињарством се бави 4.766 газдинстава, од којих фарме са преко 50 комада има 30 домаћинства, с обзиром да је број јако промењив на попису 2012 год. је било 35.260 свиња.

Најзаступљеније расе свиња су шведски ландрас, велики јоркшир. У мањем броју присутни су холандски, немачки и белгијски ландрас као и дурок, пиетрен и мангулица. Продају се на локалним пијацама, кланицама и месарама.

Живинарством се бави мањи број пољопривредника, јер треба занемарити оне који имају до 50 кока. Највећа живинарска газдинства њих 9 имају по 5.000 кљунова живине, док остала варирају и броје од 500 до 4.500 кљунова живине, по производном циклусу. Производи се углавном пласирају на локалним пијацама, кланицама и месарама.

Број фарми кока носиља и узгој кока за производњу јаја и бројлера су на територији града у знатном порасту и њихова производња се заснива на хибридима лаког и тешког типа. Производња живинског меса високо је зависна од увоза хибрида, протеинске хране, адитива и лекова, а у многоме зависи и од начина држања.

Тренутно се товом говеда у килажи од 400–600 кг бави мањи број газдинстава, него у претходним годинама, а разлог томе је нестабилност на тржишту (честе промене цена), као и губитак истог, неорганизовани откупи и несигурност наплате. Фарме броје од 10–50 грла у тову и у већини случајева, пољопривредна домаћинства продају телад у класи 150–200 кг.

Пчеларство је јако развијено на територији града Крагујевца, па Град спада у веће произвођаче меда у Србији, а заузима значајно место у ширем региону. У Крагујевцу се 850 људи бави овим уносним послом и поседују око 25.000 кошница, Томе доприноси добро организовано „Друштво пчелара„ основано још давне 1897 год. и једно је од најстаријих друштава у Србији „Друштво пчелара„ има 264 регистрованих чланова – пчелара, који располажу са преко 13.000 кошница пчела, који пчеларе на територији града и околним општинама, тј селе кошнице тамо где је паша доступнија и квалитетнија тако да су заступљена оба система пчеларења - и стационарни и селидбени. Од укупног броја пчелара, већина има од 50- 100 кошница, а има и оних који су премашили 500 пчелињих друштава – кошница. Поједини пчелари осим продаје меда износе на тржиште и производе од меда.(медовача, прополис капи, кандирано воће у меду,...). Просечан принос меда по кошници креће се око 15 кг, што у многоме зависи од године.

„Друштво пчелара„ доприноси едукацији пчелара, одржавању курсева, унапређивању и развоју пчеларства, доприноси да се екстензивни систем гајења све више унапређује, спроводи

хуманитарне акције самостално ,а и у сарадњи са градом, организује пчеларске изложбе и ради на очувању и ширењу пчелиње паше. Доста труда улаже у очување и постизање стандарда у квалитету меда, пласан и маркетинг, а отвара и нова тржишта пчеларима. „Друштво пчелара,„ је веома активан члан СПО-а.

Ако занмо да опрашивањем ратарских и повртарских култур, пчела доприноси 20% до 40% повећању приноса, а у воћарству неописиво више и ако сагледамо да би без пчела – по њиховом нестанку остало још 4 год. живота , онда смо свесни смо њиховог значаја.

Годишње се на територији града произведе око 320 тона меда, што представља око 10 % од укупне произведене количине меда у Србији. Ако се томе дода, да се у Крагујевцу производе велике количине воска, прополиса, производа на бази меда, произилази да је пчеларство веома значајна грана пољопривреде на територији Града како по свом физичком обиму, тако и по оствареној добити. На територији града се производи више врсти меда, од којих је свакако најзначајнији багремов, следи ливадски и сунцокретов. Такође, на територији града постоји велики број произвођача кошница и пчеларског прибора, селекционисаних ројева и матица, што све скупа увећава приход у овој грани производње.

1.1.9. Механизација, опрема и објекти

Пољопривредна механизација на територији града Крагујевца је изнад регионалног просека. Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији града Крагујевца, има 8.472 трактора, 611 комбајна и 23.966 прикључних машина (3.878 приколица, 2.819 косачица, 1.584 прскалице, 1.342 сејалице, 170 растурача стајњака, 1.501 растурача мин. ђубрива, 3.852 дрљаче , 2.389 тањирача, 270 берача кукуруза, 5.100 плугова, 201 сетвоспремача и 860 фреза) што је приближно три прикључне машине по трактору. Од укупног броја пољопривредних газдинстава, 2.718 газдинстава има 2.774 једноосовинска трактора, а 4.818 газдинстава располажу са 5.698 двоосовинска трактора, поједина домаћинства имају по више трактора. Просечна површина коришћеног пољопривредног земљишта обрађена сопственим трактором у просеку износи 3,99 ха. Пољопривредна механизација на газдинствима је старија од 22 година, односно преко 85% је застарела механизација, које су технички мање захватне машине, са релативно већом потрошњом горива и губицима при руковању, што додатно утиче на раст производних трошкова.

Број прерађивачких капацитета је скроман, налазе се у оквиру газдинстава и пољопривредних удружења, а од укупно 8.786 регистрованих газдинстава само 316 домаћинства врши прераду воћа и поврћа која се заснива на производњи зимнице (углавном џемова, слатка, сокова, ајвара, тј. припрему зимнице...).

На територији града 30 домаћинства имају 33 хладњаче, у којима расхлађују своје,а врше услуге другим воћарима. Има 33 сушаре и та се домаћинства баве сушењем воћа (чипс од јабука, сушење шљиве, кајсија...) и поврћа од којег у највећој мери суше црни и бели лук. Капацитети прерађивачке индустрије на територији града готово да и не постоје.

1.1.10. Радна снага

Број пољопривредних газдинстава на територији града Крагујевца, према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године, је 8.786 газдинстава које чини око 30. 000 људи. Највећи број пољопривредних газдинстава, има једног до два члана газдинства који обављају пољопривредну делатност. Газдинства са три до четири члана који обављају пољопривредну делатносу у укупном броју учествују са 36%, а старосна структура пољопривредника у тим газдинствима је преко 44 године. У многим пољопривредним домаћинствима готово да и нема радне снаге, па су она принуђена да узимају раднике у надницу или да зову рођаке, пријатеље и комшије, на испомоћ(моба).

Пољопривредне активности на породичном газдинству обављају искључиво чланови породице и рођаци док стално запослених у оквиру ове категорије газдинства готово и да нема. У структури чланова газдинстава који су ангажовани у сектору пољопривреде на територији града преовлађују жене са 43%.

Удео појединих категорија ангажоване радне снаге на газдинствима са територије града у укупном броју годишњих радних јединица у пољопривреди износи: 44% од стране носилаца газдинстава, 50% од стране чланова породице и рођака носиоца и 6% сезонске радне снаге. Учешће и ангажовање сезонских радника је знатно испод просека Републике.

Највећи број носилаца породичних газдинстава су власници имања и ниво њихове стручности и обучености из области пољопривредне производње показује да њих око 53 % имају само пољопривредно искуство стечено праксом, док само 3 % има стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде.

Проблем будућег развоја пољопривреде је изразито неповољна старосна и образовна структура пољопривредне радне снаге. Овај проблем значајан је како са аспекта социјалне структуре руралних средина, тако и у погледу капацитета људских потенцијала за усвајање нових технологија, промену производне структуре и многе друге.

1.1.11. Структура пољопривредних газдинстава

На територији града Крагујевца, на сеоском подручју живи око 30.000 становника што у односу на укупан број житеља града износи 16,9 %. Од укупно евидентираних 9.000 сеоских домаћинстава, пољопривредно газдинство има 8.786 од чега 44 газдинства немају земљу. Евидентираних 8.787 пољопривредних газдинстава, у односу на укупан број домаћинстава Града износи 14,77 %.

На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према величини коришћеног пољопривредног земљишта се креће : укупно 8.786 ПГ на 33.786 ха; мање од 1 ха (287 ха) обрађује 2.201 газдинство; од 1 до 2 ха (2.491 ха) обрађује 1.698 газдинстава; од 2 до 5 ха (9.042 ха) обрађује 2.718 газдинстава; од 5-10 ха (10.630 ха) обрађује 1.529 газдинстава; преко 10 ха (11.336 ха) обрађује 596 ПГ, а без земље има 44 ПГ. Просечно коришћено пољопривредно земљиште на територији града је 3,86 ха.

На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. год. структура пољопривредних газдинстава према броју условних грла стоке је:

Од 1 до 2 условна грла има 1.252 ПГ што је укупно 1.911 грла; од 3 до 9 УГ има 1.330 ПГ што је укупно 6.246 грла; од 10 до 19 УГ има 226 ПГ што је укупно 2.968 грла; од 20 до 29 УГ има 55 ПГ што је укупно 1337 грла; од 30 до 49 УГ има 30 ПГ што је укупно 1.091 грла; преко 50 УГ има 9 ПГ што је укупно 551 грло; укупан број УГ је 14.104.

1.1.12. Производња пољопривредних производа

- Производња у воћарству има интензивни пораст, а разлог томе је тренутно повећано тржиште, добра цена на откупним местима, као и праћење европских трендова у сортименту и траженом квалитету на Европском тржишту као и тржишту Русије.

- Бављење повртарством је у благом порасту, да би се обезбедила егзистенција у домаћинствима, а интензивни повртари су у стагнацији.

- Ратарење је отежано факторима попут малог и уситњеног поседа, ниског степена коришћења механизације која је застарела, слабе употребе ђубрива и средстава за заштиту биља, али на газдинствима која се интензивно њиме баве показује се позитивн тренд раста производње, односно повећања приноса за све ратарске културе, а нарочито кукуруза.

На територији Града, издваја се производња воћа: шљиве, вишање, крушке, јабуке и кајсија. Те производње су конкурентне и на главним извозним тржиштима у Европи, где се Србија издваја са изразито позитивним трендом повећања производње.

Према подацима просечан принос биљних култура је следећи: кукуруз 3.478 кг/ха; пшеница 3.525 кг/ха; кропмир 331 кг/ха; јабука 50 кг/ стаблу; крушка 35 кг/ стаблу; шљива 50 кг /стаблу; виноград 0,5 /чокоту;

По нашим подацима у претходном периоду се просечно произвело годишње око 60.000 тона житарица, 18.000 тона поврћа, 44.793 тоне разног воћа, 32.888 тона крмног биља, 3.300 тона индустријског биља. Годишње се произведе укупно меса 7.562 тоне меса од чега 2.837 тоне свињског, 2.145 тоне говеђег, 1.854 тоне овчијег и 646 тоне живинског. Заступљено је и козје месо са 81 тоном.

- Сточарска производња, гледано уопштено има стагнацију раста, због колебања на тржишту при откупу, честим променама цене концентроване хране - диспаритетом цена, проблемима са млеком и увозом стоке. Наглашен је неприметан раст када је у питању овчарство, а говедарство има стагнацију раста

- У пчеларству се повећава број активних пчелара и кошница, чему је допринео програм у претходним годинама, 500 селекционисаних матица за 500 нових пчелињих друштава., Просечан принос меда по кошници је од 15 до 18 кг меда, а код интензивних пчелара који селе на испашу је далеко већи и креће се од 30 до 40 кг по кошници.

- Органска производња је неразвијена и заступљена је на занемарљивим површинама

1.1.13. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

У Крагујевцу, је замро и није развијан задружни сектор, иако би он требало да буде најдоминантнији облик предузетништва и да као такав представља значајну компоненту руралног развоја и социјалне економије на сеоском подручју. Развијен и организован задружни сектор би допринео уравнотеженом регионалном развоју и одрживом развоју. Заједнички наступ при уговарању производње и продаје, набавка репроматеријала, или преговори са државним институцијама ради регулисања својих права или заједничких интереса изискује већу промоцију предности у удруживања у земљорадничке задруге.

У складу са постојећим производним ресурсима у пољопривредној производњи град Крагујевац је у претходном периоду, подстицао удруживање пољопривредника и формирање специјализованих пољопривредних удружења, кроз Програм "Подстицај удруживању пољопривредника". Регистровано је 16 удружења са којима имамо успешну сарадњу.

Пољопривредна удружења која активно учествују у креирању и реализацији сопствених улагања, су удружења која се баве воћарском и виноградарском производњом, сточарством, повртарством, производњом млека и млечних производа, производњом меда и пчелињих производа, прерадом воћа и поврћа, старим занатима и ручним радовима.

По програму "Решавање водоснабдевања на сеоском подручју", имамо велики број удружења корисника сеоских водовода, тачније 79 регистрованих удружења, која се баве руралним развојем, од којих су 85% активна у реализацији програма и инвестиција. Већина удружења имају своје стратешке и акционе планове, израђене у сарадњи са локалном самоуправом и у складу са наведеним плановима реализују активности и инвестиције на пољопривредним газдинствима и у оквиру удружења.

Активности удружења пољопривредника која се подржавају од стране локалне самоуправе су: учешће на манифестацијама ради промоције производа, апликација пројеката ради унапређења примарне и прерађивачке производње према локалним, републичким и страним донаторима и партнерство у реализацији пројеката из области пољопривреде и руралног развоја.

1.1.14. Трансфер знања и информација

Локална самоуправа у сарадњи са институцијама у пољопривреди, научним институцијама (институти и факултети), развојном регионалном агенцијом и другим релевантним чиниоцима руралног развоја и пољопривреде, у највећој мери доприноси веома доброј информисаности и трансферу стручних знања крајњим корисницима. Информисаност се спроводи путем јавног информисања о актуелностима у пољопривреди и селу (регионалне ТВ, емисије и наступи пољопривредних и других еминентних стручних лица) и путем организованих скупова, манифестација и предавања са мештанима.

Поглавље 2: Табеларни приказ планираних мера у програму

Табела 1. Мере директних плаћања

Р бр	Назив мере	Шифра мере	Планиран буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%)	Максимални износ подршке по кориснику у (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регрес за репродуктивни материјал (в.осемењавање)	100.1.1	1.400.000,00	2.000,00	90%		
	УКУПНО		1.400.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Р. бр	Назив мере	Шифра мере	Планиран Буџет за меру (укупан износ по мери у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%)	Максималн и износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Суфинансирање камате за пољ. кредите	100.2.1	100.000,00		100%		
	УКУПНО		100.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Р. бр	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%)	Максимални износ по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	6.700.000,00		30% - 50%	50.000,00 до 70.000,00	
2.	Успостављање и јачање удружења у области пољорг.	102	1.500.000,00		50%	250.000,00	
3.	Управљање ризицима	104	2.300.000,00		30%	а) до 80.000,00 б) осигурање усева 30.000,00 по газдинству; -плодови до 50.000,00 --- животиње до 9.000,00 по грлу и јагњад 500,00дин. по грлу	
	УКУПНО		10.500.000,00				

Табела 4. Посебни подстицаји

Р. бр	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу год. без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%)	Максимални износ по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402.	1.000.000,00				
	УКУПНО		1.000.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке и у оквиру мера политике руралног развоја

Р бр	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу год. без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Испитивање и анализа пољопривредних производа	601	500.000,00	80%			
2.	Заштита домаћих животиња од заразних болести које угрожавају зрмљу и регион	602	500.000,00				
	УКУПНО		1.000.000,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава буџета ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољ. политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	14.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	1.400.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	100.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	10.500.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	1.000.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања и у оквиру мера руралног развоја	1.000.000,00
Пренете обавезе	-

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике након примене Програма

Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије Града са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнову регистрације, затим удружења пољопривредних произвођача, предузетници и правна лица за пружање саветодавних и других услуга из области пољопривреде.

Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће:

- модернизацији производње и јачању производне конкурентности: повећање продуктивности газдинства, смањење производних трошкова и прихватање модернизације у пољопривреди;
- достизању националних и стандарда ЕУ на пољу: заштите животне средине, јавног здравља, здравља животиња и биљака, добробити животиња,
- повећању квалитета производа, хигијене и безбедности хране и воде;
- побољшању конкурентности породичних пољопривредних газдинстава;
- увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности;
- побољшању квалитета производа уз испуњавање националних и ЕУ стандарда у области безбедности хране и заштите животне средине;
- очувању производње традиционалних производа;
- повезивању сектора пољопривреде и сектора туризма;
- унапређењу непољопривредних делатности на сеоском подручју;
- добијању производа веће додате вредности у циљу повећања доходка и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

Пољопривредна политика и политика руралног развоја Републике Србије обухвата низ мера и активности које предузимају надлежни органи у циљу обезбеђивања квалитетне и здравствено исправне хране, јачања конкурентности пољопривредних производа на тржишту, подизања нивоа животног стандарда пољопривредника, пружања подршке руралном развоју и заштити животне средине од негативних утицаја пољопривредне производње.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

По добијању сагласности на Програм од стране Министарства за пољопривреду и заштиту животне средине и усвајању Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручије територије Града Крагујевца за 2017. годину од стране Градског већа, исти се објављује у службеном листу и на званичном сајту Града Крагујевца : www.kragujevac.rs. Појединачне мере објављујемо на огласној табли Управе Града, као и на сеоским месним канцеларијама, а информисање потенцијалних корисника о мерама Програма, врши се такође, путем организовања и одржавања трибина и предавања за локално сеоско становништво, путем локалних медија - гостовањима сарадника из Одељења. Тако успевамо да приближимо и објаснимо начин пријаве по мерама Програма као и саму реализацију програма. Вршимо дистрибуцију штампаних обавештења и јавних позива, преко сеоских месних канцеларија и преко савета месних заједница. Информисање потенцијалних корисника врши се и непосредним контактом у просторијама градске Управе за привреду, као и сталним радом на терену.

Мониторинг и евалуација / надзор реализације Програма

Одељење за пољопривреду и водорегулацију града Крагујевца, обавља послове на изради предлога Програма и реализацији мера након усвајања истог. Током периода реализације Програма, мониторинг и евалуацију врше све унутрашње јединице у оквиру Управе, свака из своје области деловања. Такође, у процесу мониторинга и евалуације учествују и други органи и стручна тела Града: Градско веће врши усвајање годишњег програма, доноси одлуке, наредбе, правилнике, даје сагласност за закључење уговора по одлукама које је донело, усваја извештаје..и др. акта.; разне Комисије и друга радна тела која се формирају у периоду реализације самог Програма, а које углавном имају задатак процене потенцијалних корисника

мера и контроле наменског коришћења одобрених средстава, такође се обрзују и за расподелу и контролу управљања средствима по програмима, контролу и процену успешности спроведених мера, а првобитно одлучују о захтевима по појединим мерама; Управа за финансије, изворне приходе локалне самоуправе и јавне набавке – врши контролу документације и законску исправност поднетих захтева, у оквиру своје надлежности.

На крају буџетске године, организујемо састанке са корисницима средстава по Програму мера и представницима Удружења, ради добијања информација о успешности реализованих мера и оствареним резултатима, као и ради добијања података о потребама за увођењем нових или кориговање постојећих мера.

Поглавље 3: Опис планираних мера

3.1 ВРСТА МЕРЕ ДИРЕКТНИХ ПЛАЋАЊА

Назив мере: Регреси

Шифра 100.1

Шифра мере 100.1.1

3.1.1. Образложење

У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе (Сл. гласник РС 10/13 ,142/14) могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање крава и јуница.. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.–2024.године.

Мера 100.1.1 - Регрес за репродуктивни материјал (повраћај дела средстава за прво вештачко осемењавање крава и јуница) –

Сточни фонд Града Крагујевца, тренутно чини 14.104 говеда (према попису из 2012 год.). Сточарство се уназад пар година, постепено опоравља, модернизује и повећава се квалитет грла. Виши степен раста је присутан у сектору млекарске производње у односу на друге видове производње. Сточарска производња се углавном одвија на мањим фармама, односно пољопривредним газдинствима на којима знатно варира број грла.

На подручју града Крагујевца преовлађује гајење сименталске расе говеда око 65 % , 25 % холштајн расе , мелези 9 % , а 1% отпада на остале расе. Производне способности грла су различите што зависи од генетике грла, услова гајења, начина држања и исхране.

Ова мера се спроводи на територији Града Крагујевца од 2005 год. а врши се за регистрована пољопривредна газдинства, на којима се одгајају уматичена грла.

3.1.2. Циљеви мере

Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјалнијални развој руралне средине:

- увођење газдинстава у обавезу матичења својих грла, јер само за уматичено грло могу да остваре регрес,

- подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача;
- обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства;
- боље коришћење расположивих ресурса;
- јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса;
- подизање стандарда живота у руралној средини,
- повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

- Регресирањем за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) остварује се побољшање расног састава говеда на територији града у циљу повећања производње квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача, а самим тим доприноси развоју матичне службе и матичења грла.

3.1.3 Веза мере са националног програмом за рурални развој и пољопривреду
Није применљиво.

3.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су физичка лица – носиоци или чланови регистрованог пољопривредног газдинства, са територије града Крагујевца.

3.1.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

3.1.6. Општи критеријуми за кориснике

Општи критеријуми за корисника по овој мери су да:

- корисник има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом ;
- да има пребивалиште и производњу на територији Града Крагујевца;
- да домаћинство нема неизмирене и доспеле обавезе према Дирекцији за робне резерве и аграрном буџету Града, закључно са даном обраде предмета и да гаји грла са НВ бројем.

3.1.7. Специфични критеријуми

За реализацију мере регресирање за репродуктивни материјал (повраћај дела средстава за прво вештачко осемењавање уматичених крава и јуница) корисник је у обавези да испуни следеће критеријуме:

- да је одгајивач – подносилац захтева, власник уматичених крава и јуница,
- да је прво вештачко осемењавање код јунице, уписане у регистар телади, извршено након навршених 12 месеци старости грла, односно да грло није старије од 24 месеца.
- да је прво вештачко осемењавање, код краве извршено у периоду до 100 дана после тељења или после побачаја и
- да датум на потврди о извршеном в. осемењавању није старији од 5 месеци.

3.1.8 Лист инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.2	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

3.1.9. Критеријуми селекције

Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу пријема захтева до утрошка планираних средстава или до краја рока који је предвиђен Програмом.

3.1.10. Интензитет помоћи

Износ регреса за репродуктивни материјал (прво вештачко осемењавање крава и јуница са ХБ бројем) је 2.000,00 динара по приполдном грлу у периоду од објављивања јавног позива па до утрошка средстава планираних за ове намене, односно најкасније до 15. новембра 2017. године, што је 80% до 90 % у зависности од економске вредности вештачког осемењавања.

3.1.11. Индикатори / показатељи

<i>Р. број</i>	<i>Назив показатеља</i>
1	Укупан број поднетих захтева, за повраћај дела трошкова за прво в.осемењавање
2.	Укупан број осемењених грла
3.	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (в. осемењавање)

3.1.12. Административна процедура

Реализација регресирања за репродуктивни материјал се спроводи на следећи начин:

- Градско веће доноси Одлуку о расписивању јавног позива ради реализације регреса дела трошкова за прво вештачко осемењавање крава и јуница у 2017. години.
- јавни позив се објављује на званичном сајту Града, у средствима јавног информисања и на огласној табли МК на сеоском подручју.
- уз захтев се прилаже :

фотокопија личне карте и текућег рачуна подносиоца захтева;

фотокопија потврде о регистрацији газдинства за текућу годину;

потврда теренског ветеринара о изршеном првом вештачком осемењавању грла;

фотокопија пасоша за осемењено грло и фотокопија пасоша за последње добијено теле или потврда о обележавању грла;

доказ да је грло уматичено и да има НВ број, а ако се ради о јуници доказ да је грло уписано у регистар телади да поседује број из регистра као и да мајка осемењеног грла има НВ (ове податке доставља из службе за матичну евиденцију).

За реализацију ове Одлуке задужује се Градска управа за привреду, Одељење за пољопривреду и водорегулацију, које има задатак, да утврди да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење регреса. Затим се доноси Решење Градоначелника града Крагујевца о исплати регреса дела трошкова за прво вештачко осемењавање крава и јуница (са НВ бројем) у 2017. години и потом се врши уплата на текући рачун подносиоца захтева . Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева, а реализација је до утрошка расположивих средстава са крајњим роком за подношење захтева до 15. новембра 2017. године.

3.2. ВРСТА МЕРА КРЕДИТНЕ ПОДРШКЕ

Назив мере: Кредитна подршка

Шифра 100.2

Суфинансирање камате за пољопривредне кредите

Шифра 100.2.1

3.2.1. Образложење

У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе (Сл. гласник РС 10/13 и 142/14) могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања у виду кредитне подршке. Кредитна подршка се реализује суфинансирањем камата за пољопривредне кредите.

С обзиром да је пољопривреда делатност у коју је неопходно улагати велику количина новчаних средстава сваке године, било да се ради о улагању новца у репроматеријал, у нове засаде, основно стадо, наводњавање и остале веће или мање инвестиције, да често проистичу проблеми због недостатка новца. Град је препознао проблематику која се огледа у тешкој економској ситуацији, не одвијање прихода преко рачуна, проблем високих каматних стопа, неусклађеност рокова отплате са роковима прилива средстава на пољопривредним газдинствима и неусклађеност грејс периода са врстом производње, односно инвестицијом. Додатни проблем су и начин обезбеђења кредита - хипотеке на објектима у руралним подручјима су често неприхватљиво обезбеђење.

Кредитна подршка путем рефинансирања камате за пољопривредне кредите представља меру којом се пољопривредним газдинствима омогућава лакши приступ коришћењу кредита код пословних банака и на тај начин се стварају повољнији економски услови за обезбеђење

неопходних импута за постојећу производњу и за инвестиционе активности за започињање и унапређење пољопривредне производње.

Са овим програмом град Крагујевац је започео још 2006 године у сарадњи са Министарством пољопривреде и заштите животне средине. 2009 године, смо имали 69 корисника ове мере; 2010 године број се повећао за још 8 корисника. У 2017 години смо планирали износ од 300.000,00 динара, који је неопходан за измирење наведених уговорених обавеза из претходних година, а ради се преосталих 13 пољопривредника којима Град још рефинансира камату за остварене кредите.

3.2.2. Циљеви мере

Позитиван утицај на стабилност и повећање дохотка пољопривредних газдинстава.

3.2.3. Веза мере са националног програмом за рурални развој и пољопривреду

Није применљиво.

3.2.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су:

- Физичка лица – носиоци регистрованог пољопривредног газдинства;

3.2.5. Економска одрживост

Економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта подносилац захтева је достављао банци у зависности од износа кредита и пословне политике саме банке. Избор пословне банке са најповољнијим условима кредитирања вршио је сам пољопривредник.

3.2.6. Општи критеријуми за кориснике средстава по овој мери су били дефинисани 2009 и 2010 године када је први пут покренута ова мера.:

- Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом;
- Корисник са пребивалиштем и производњом на територији Града Крагујевца,
- да домаћинство нема неизмирене и доспеле обавезе према Дирекцији за робне резерве и аграрном буџету Града, закључно са даном обраде предмета.

3.2.7. Специфични критеријуми - Не постоје.

3.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Рефинансирање камата за пољопривредне кредите (пренета обавеза из 2010 године)

3.2.9. Критеријуми селекције

Пословну банку је бирао сам пољопривредник, а критеријум је постављала банка.

3.2.10. Интензитет помоћи

Интензитет помоћи је 90% од укупне ефективне каматне стопе. Обавезе корисника кредита су накнаде и трошкови у току одобравања и реализације кредита, а суфинансира се ефективна каматна стопа. Ефективна каматна стопа мора бити фиксна током периода отплате кредита.

3.2.11. Индикатори - показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број корисника кредитних линија са суфинансираном каматом
2.	Укупан износ ангажованих средстава пословних банака

3.2.12. Административна процедура

2006 године па наредних година, програм, је спровело Одељење за пољопривреду, града Крагујевца, а пољопривредници су самостално вршили избор пословне банке са најповољнијим условима кредитирања и закључивали уговор са изабраном банком. Након закључења Уговора са банком, произвођач је подносио захтев за одобрење плаћања камате кредита од стране града Крагујевца. То одобрење је подносио пословној банци уз сагласност Градске Управе. Детаље и сву кредитну политику је одређивала пословна банка, која је задржавала право наменске контроле одобрених средстава.

3.3 ВРСТА МЕРА РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

А Подстицаји за инвестиције у пољопривреди за унапређење конкурентности

Мера подршке: Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

Шифра мере 101

3.3.1 Образложење:

Сагледавањем стања на пољопривредним газдинствима, можемо рећи да је неповољна старосна структура, производња је мешовита а производне парцеле су уситњене, недостаје радна снага, веома је неповољно економско и социјално стање и да као таква домаћинства нису у могућности да у потпуности исфинансирају своју производњу, као ни да сами обезбеде средства за модернизацију исте. Такође је велики број повратника на сеоско подручје, који су остали без посла и којима је за опстанак, преживљавање и отпочињање неке производње неопходан подстицај, а између осталог потребна је нова опрема и механизација, садни материјал, побољшање квалитета и увећање сточног фонда како би развили сопствену производњу. Ово се односи на мала и средња пољопривредна домаћинства.

Међутим подршка је потребна и "великим" пољопривредним произвођачима, који су се определили за једну пољопривредну грану, који раде на "велико" јер повећањем производних површина, или повећањем броја грла повећавају и трошкове, које чак ни већа газдинства не могу да испрате.

Ширењем производних засада и производних парцела, модернизацијом објеката, повећањем броја грла и побољшањем расног састава, куповином модерне опреме и већим улагањима у пољопривреду, могуће је повећати продуктивност, побољшати економске аспекте деловања и живота на селу, утицати на конкурентност и већу оријентисаност ка тржишту.

А све је то с циљем да се помогне малим пољопривредним газдинствима, да се млади задрже на селу да заснују своје породице, започињу сопствену производњу, као и да они који су се поново вратили у село ту и опстану.

Сектор- Млеко

Шифра мере 101.1. 9.

Тежак положај пољопривредника који губе економски интерес, недопустиво ниска цене млека на откупу, као и раст трошкова производње услед рапидног раста цена сточне хране уз додатан раст енергената, знатно утичу на смањење ионако мале бројности млечних грла и производњу млека. Све је мањи број оних који се тиме баве и који опстају.

Овом мером би допринели да опстану мали произвођачи млека, да уложе у нову опрему и олакшају свој рад, да побољшају хигијену приликом muže и да унапреде ефикасност и квалитет у производњи млека.

Сектор - Месо

Шифра мере 101.2.4.

Развојем сточарске производње неопходно је улагање у нову опрему и механизацију за припрему и дистрибуцију сточне хране, (сакупљач сена, ротациона коса, косачица, циклон,) јер је просечна старост прикључне механизације и опреме око 25 година. На овај начин се доприноси квалитетнијем, бржем и ефикаснијем раду, појефтинијењу производње, као и постизању бољих и већих резултата.

Сектор - Воће, грожђе, поврће и цвеће

Шифра мере **101.3.1.**

На територији града Крагујевца су повољни климатски и земљишни услови, незагађена природа и тржиште, које пружа одличне услове за развој интензивног и профитабилног воћарства.

Овом мером би увели нов сортимент воћа, који се тражи на Европском тржишту, допринели би подизању нових засада и повећању површина под воћем.

Шифра мере **101.3.3.**

Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору за инвестициона улагања у опрему и механизацију, што ће уз редовну примену савремене агротехнике давати високе, квалитетне и стабилне приносе (сејалица, садилица, вадилица, прскалице, атомизери,....)

Сектор – остали усеви (житарице, индустријско ароматично и зачинско биље и др.)

Шифра мере **101.4.4.**

Да бисмо заокружили обнављање нове пољопривредне прикључне механизације, овом мером смо планирали набавку механизације за обраду земљишта и то: плуг, дрљача, тањирача, фреза, сетвоспремач, подривач....

Сектор – пчеларство

Шифра мере **101.5.2.**

На територији Града пчеларство је јако развијено и годишње се произведе око 350 тона меда, што представља око 10 % од укупне произведене количине меда у Србији, тако да Град спада у веће произвођаче меда, а заузима и значајно место у ширем региону. Ако додамо, да се производе и велике количине воска, прополиса, производа на бази меда, произилази да је пчеларство веома значајна грана пољопривреде на територији Града како по свом физичком обиму, тако и по оствареној добити. На територији града се производи више врсти меда, од којих је свакако најзначајнији багремов, следи ливадски и сунцокретов мед. Такође, на територији града постоји велики број произвођача кошница и пчеларског прибора, ројева и селекционисаних матица, што све скупа увећава приход у овој грани производње.

3.3. 2. Циљеви мере:

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости у раду;
- Побољшање продуктивности и квалитета производа;
- Повећање производних површина на отвореном и у заштићеном простору;
- Повећање обима производње;
- Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава;
- Смањење трошкова производње у свим наведеним секторима;
- Унапређење техничко-технолошке опремљености;
- Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;
- Опремање производних капацитета и заокруживање процеса производње;
- Правовремене примене агротехнике;
- Да се повећа број квалитетних приплодних грла;
- Добро припремљена храна обезбеђује високу продукцију млека, брз и здрав развој сточног подмладка; већи рандман меса и бољи квалитет;

3.3.3. Веза мере са националног програмом за рурални развој и пољопривреду

- Није применљиво.

3.3.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су физичка лица – носиоци или чланови регистрованог пољопривредног газдинства.

3.3.5. Економска одрживост:

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

3.3.6. Општи критеријуми за кориснике

- У оквиру истог домаћинства пријаву за доделу подстицајних средстава може поднети само члан једног пољопривредног газдинства;
- Да је корисник уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава;
- Да има пребивалиште и производњу на територији града Крагујевца;
- Да домаћинство нема неизмирене, а доспеле обавезе према одељењу за робне резерве и аграрном буџету Града, закључно са даном обраде предмета;
- Потписана изјава корисника да није остварио средства по истом основу за инвестицију за коју подноси захтев тј. да не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја;
- Да наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од пет година од дана набавке опреме, машина и механизације, односно приплодних грла.
- Да добављач и подносилац захтева не представљају повезана лица у смисли закона којим се уређују јавне набавке. Под појмом повезана лица су супружници, ванбрачни партнери, крвни сродници у правој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са трећим степеном сродства, сродници по тазбини до другог степена сродства, усвојилац и усвојеник, лица између којих је извршен пренос управљачких права и лица која су повезана у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица.

3.3.7. Специфични критеријум

- Једно газдинство, само по једном основу може поднети захтев за мере из ове инвестиције;
- На подносиоца захтева мора да гласи рачун, отпремница, гарантни лист и друга документација која ће накнадно бити одређена.

- Сектор Млеко:

Инвестиција 101.1.9

Прихватљиви корисници за ову инвестицију у сектору млека су пољопривредна газдинства која поседују минимум 2 грла приплодних говеда и да поседују минимално 0,80 ha обрадиве површине по грлу у власништву или у закупу и да поседују објекте који одговарају минималним техничким стандардима предвиђеним за ову врсту животиња.

- Сектор Месо

Инвестиција 101.2.4.

Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују: најмање 3 говеда и минимално 0,80 ха обрадиве површине по грлу у власништву или у закупу; мин. 10 одраслих оваца или коза и минимално 0,15 ха обрадиве површине по грлу, у власништву или у закупу; или најмање 5 крмача назимица и минимално 0,10 ха обрадиве површине по грлу, у власништву или у закупу или најмање 100 кљунова живине;

- Сектор воће, грожђе, поврће (укључујући печурке и цвеће)

Инвестиција 101.3.1.

Захтев може поднети носиоц или члан регистрованог пољопривредног газдинства, чије се производне парцеле налазе на територији града, који је власник производне парцеле или купац парцеле на период од 20 година, (оверен код надлежне институције, на којима планира подизање засада и које су унете у образац "Извод из регистра пољопривредних газдинстава - структура биљне производње", издате од стране Министарства финансија - Управа за трезор у Крагујевцу;

Корисник који планира заснивање производње једне воћне врсте или винограда у току 2017. год. и то на корисној површини не мањој од 0,25 ха до 1,50 ха за коштичаво, јабучасто или језграсто воће или од 0,10 ха за јагодасто воће, или од 0,25 ха за виноград.

Производни засад (коштичавог, јабучастиг и језграстиг воћа) могу чинити највише на две целине, при чему сваку целину могу чинити више катастарских парцела, али катастарке парцеле морају да се налазе једна поред друге.

Корисници који подносе захтев за подизање новог производног засада воћа и винове лозе, потребно је да су на катастарским парцелама извршили основну хемијску анализу земљишта са препоруком ђубрења (што ће утврдити надлежна комисија приликом контроле захтева);
Инвестиција **101.3.3.**

У оквиру ове инвестиције планирана су средства за набавку прикључне механизације

- Сектор остали усеви (житарице, индустријско, ароматично и зачинско биље и др.)

Инвестиција **101.4.4.**

Прихватљиви корисници за ову инвестицију су пољопривредна газдинства која имају минимум 2 ha обрадивог земљишта под усевима.

- Сектор пчеларство

Инвестиција **101.5.2.**

За намену набавке нових кошница прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства – пчелари, који имају од 1 – 100 кошница за. За остале намене у оквиру ове инвестиције прихватљиви су корисници који имају 10-500 кошница.

3.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере

	Шифра инвестиције	Назив инвестиција у оквиру мере
Сектор млеко	101.1.9.	Набавка преносне опреме за мужу
Сектор Месо	101.2.4.	Набавка опреме и механизације за припрему, руковање и дистрибуцију концентроване и кабасте сточне хране на газдинству (сено, силажа, сенажа, итд), електричне ограде и термо – појилице
Сектор Воће, грожђе, поврће (укључујући и печурке) и цвеће	101.3.1.	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака, хмеља и винове лозе, као и постављање противградних мрежа и објеката и набавка опреме и средстава за тестирање клонску селекцију, сертификацију, конзервацију и мултипликацију садног материјала.
	101.3.3	<u>Набака механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу (укључујући и производњу расада и цвећарство) на отвореном пољу;</u> <u>Набавка механизације за воћарско-виноградарску производњу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; набавка система са микропрскалицама за заштиту воћњака, винограда и расадника од измрзавања;</u>
Сектор остали усеви	101.4.4.	Набавка механизације за обраду земљишта
Сектор пчеларство	101.5. 2	Набавка опреме за пчеларство

3.3.9. Критеријуми селекције

Захтеви ће се разматрати по редоследу подношења и пријема. Неблаговремени захтеви и захтеви који не испуњавају услове из Јавног позива, неће се разматрати.

3.3.10. Интензитет помоћи:

Сектор	Шифра мере	ИНВЕСТИЦИЈА		Износ повраћаја у %	Максималн и износ подстицаја у дин. до
		Назив инвестиције	Прихватљиве инвестиције		
Сектор млеко	101.1.9.	Набавка преносне опреме за мужу	апарати за мужу – музилице	50%	50.000,00
Сектор месо	101.2.4.	Набавка опреме и механизације за припрему, руковање и дистрибуцију концентроване и кабасте сточне хране на газдинству (сено, силажа, сенажа, итд),	косачице; превртачи сена; скупљачи сена, мешаона за сточну храну	40%	60.000,00
Сектор Воће, грожђе, поврће (укључујућ и печурке) и цвеће	101.3.1.	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоним) и матичних засада воћака, хмеља и винове лозе,	саднице воћака и винове лозе за подизање нових засада(мин.површине 0,50 ha за јабучасто, коштичаво и језграсто 0,10ha за јагодасто воће, 0,25ha за виноград	40%	До 100.000,00
	101.3.3.	Набака механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу (укључујући и производњу расада и цвећарство) на отвореном пољу; набавка механизације за воћарско-виноградарску производњу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; набавка система са микропрскалицама за заштиту воћњака, винограда и расадника од	прскалице и атомизери; сејалице,садилице, и вадилице;	40%	60.000,00

		измрзавања;			
Сектор Остали усеви (житарице ндустриско о ароматичн о зачинско биље и др	101.4.4.	Набавка машина за обраду земљишта	плугови, тањираче, дрљаче, сетвоспремачи, ротофрезе, подривачи, расипачи минералног ђубрива	40%	60.000,00
Сектор пчеларство	101.5.2.	Набавка опреме за пчеларство	кошнице или делови кошница, ројјеви, опрема за врцање меда (центрифуге,отклапачи каде, дуваљке, колица за превоз наставака- апилифт, носилке, пумпе за претакање меда), опрема за чување и паковање меда (прописана амбалажа,стерилизатор декристализатори, хомогенизатори и пакирнице), траке за затезање кошница, пчеларске ваге	50% до 70.000,00	

3.3.11. Индикатори - показатељи

<i>Редни број</i>	<i>Назив показатеља</i>
1.	Број поднетих захтева по секторима
2.	Број ново набављене опреме или механизације
3.	Површина под новим засадима воћа
4.	Број купљених кошница тј. ново формираних пчелињих друштава

3.3.12. Административна процедура

- Доношењем Одлуке Градског већа о расписивању јавног позива за повраћај дела трошкова за секторе и инвестиције у оквиру њих, ће се одобравати подстицаји. Саставни део одлуке је Јавни позив који ће потом бити објављен на званичном сајту града Крагујевца: www.kragujevac.rs, огласној табли Управе Града и сеоским месним канцеларијама.

- Уз попуњену пријаву, која се преузима у Градској управи за привреду, странка доставља следећу документацију:

1. фотокопија личне карте подносиоца пријаве или прочитана лична карта ако је са чипом;
2. фотокопија текућег рачуна подносиоца пријаве;
3. фотокопија потврде о активном статусу у регистру пољопривредног газдинства за 2017.године;
4. фотокопија овереног образаца "Извод из регистра пољопривредних

газдинстава - структура биљне производње" и структура животиња, издате од стране Министарства финансија - Управа за трезор у Крагујевцу;

5. фотокопија овереног образаца "Извод из регистра пољопривредних газдинстава – подаци о пољопривредном газдинству", издате од стране Министарства финансија - Управа за трезор у Крагујевцу;

6. изјава подносиоца пријаве да он или чланови његовог пољопривредног газдинства не користе бесповратна подстицајна средства за ову намену; (изјава ће бити саставни део прејаве)

7. доказ о извршеној куповини (опреме, ханизације, пластеника и опреме за пластеникетј. предметне инвестиције). Потребно је доставити: оверену копију рачуна (са спецификацијом опреме, исказаним јединичним ценама за појединачне елементе опреме), оверена копија фискалног рачуна, потписане отпремнице и копија гарантног листа који морају да гласе на подносиоца пријаве;

Поред горе наведеног, потребно је доставити додатну документацију по мерама ове инвестицијама:

За меру **101.1.9.** – набавка преносне опреме за мужу

- фотокопија пасоша за говеда,
- потврда матичне службе о упису у регистар телади; НВ броју грла;

За мере **101.3.1.**

- доказ о власништву земљишта (поседовни лист) или уговор о закупу земљишта на период дужи од 20 година оверен код надлежне институције, на којима планира подизање засада и које су унете у образац "Извод из регистра пољопривредних газдинстава - структура биљне производње", издате од стране Министарства финансија - Управа за трезор у Крагујевцу;

- сагласност власника парцеле за подизање засада;
- декларација о купљеним сертифицикованим садницама.

За мере **101.5.2..**

- потврда Друштва пчелара да је подносилац пријаве члан друштва;
- Потврда о извршеној пријави стања кошница, издата од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине – Управе за ветерину,
- Потврда о извршеном активном надзору кошница, издата од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине – Управе за ветерину,
- Потврда о извршеном обележавању пчелињих друштава и регистрацији пчелињака, издата од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине – Управе за ветерину,

За све мере ће бити одређен почетак реализације накнадно, (што зависи од добијања сагласности и усвајања програма) и трајаће од дана објављивања јавног позива на званичној интернет страници града Крагујевца: www.kragujevac.rs, и огласној табли Управе Града, па до утрошка средстава планираних за ове намене, односно најкасније до 15. новембра. 2017. године.

Пријава са пратећом документацијом се предаје на кружном шалтеру, зграде управе града Крагујевца, на адресу Град Крагујевац, Градска управа за привреду, Одељење за пољопривреду и водорегулације, Трг Слободе бр. 3, 34000 Крагујевац.

Административну проверу ће по редоследу подношења пријава вршити Одељење за пољопривреду и водорегулацију, проверавајући да ли је пријава потпуна, да ли су испуњени сви услови, да ли подносилац захтева и чланови његовог домаћинства имају дуговања и извршити теренску проверу о наменском утрошку средстава.

Одељење за пољопривреду и водорегулацију припрема уговор, за који од градског Јавног правобраниоца тражи мишљење, а потом се доноси Закључак о давању сагласности за закључење Уговора.

Решењем Градоначелника или Уговором за доделу подстицајних средставасе врши исплата средстава, на текући рачун подносиоца захтева.

3.4. Мера подршке: Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

Шифра мере: 102

3.4.1 Образложење:

Овим програмом град Крагујевац подстиче формирање нових удружења, доприноси њиховом раду а уједно помаже у реализацији плана и програма постојећим удружењима.

3.4.2 Циљеви мере:

- унапеђење рада постојећих или формирање нових удружења
- едукација чланова удружења,
- набавка инпута за пољопривредну производњу, као и за пласман производа, који су специфични за то Удружење,
- заједнички наступ на тржишту, учешће на многим сајмовима и манифестацијама
- унапређење и пољопривредне производње.

3.4.3. Веза мере са националним програмом за рурални развој и пољопривреду
Није применљиво.

3.4.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су: удружења пољопривредних произвођача са територије града Крагујевца.

3.4.5. Економска одрживост

Удружење мора да докаже своју економску одрживост, мора да образложи начин и оправданост планираних улагања кроз одређену форму бизнис плана и програма свог рада или пројекта.

3.4.6 . Општи критеријуми за кориснике

- да је Удружење регистровано у складу са Законом;
- да има седиште на територији града Крагујевца;
- да чланови удружења имају пребивалиште и производњу на територији града Крагујевца;
- да Удружење активно делује најмање три године;
- да је са успехом реализовало програм из претходне године у складу са уговором о суфинансирању програма и рада удружења;
- да чланови удружења немају дуговања према Граду.

3.4.7. Специфични критеријуми / Не постоје

3.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
102	Унапређење рада и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача

3.4.9. Критеријуми селекције

- Активност – учешће у манифестацијама које је спроводио Град у 2015 и 2016. години (свака наведена манифестација, на којој је узето учешће собом доноси 2 бода);
- Масовност удружења – регистровани чланови (5 чланова удружења 2 бода; до 10 чланова удружења 4 бода; преко 10 чланова удружења 6 бода., до 20 чланова 8 бодова);

3.4.10. Интензитет помоћи ће зависити од квалитета програма удружења

3.4.11. Индикатори - показатељи

<i>Р. број</i>	<i>Назив показатеља</i>
1.	Број удружења, чији је план и програм подржан од стране Града
2.	Број чланова удружења
3.	Број новоформираних удружења

3.4.12. Административна процедура Доноси се Одлука о расписивању Јавног позива за суфинансирање програма рада удружења пољопривредних произвођача са територије града Крагујевца у 2017 год, који се објављује у средствима јавног информисања, на званичној интернет страници града Крагујевца: www.krakujevac.rs, и огласној табли Управе Града, Учесници јавног позива уз апликациони формулар - "Предлог програма удружења / организација у области пољопривреде, који су од јавног значаја за град Крагујевац у 2017. години " достављају следећу документацију:

- Податке о подносиоцу предлога програма (седиште, адреса и телефон, ПИБ и матични број удружења, детаљни подаци лица задуженог за заступање, укупан број запослених, укупни приходи у претходној години и планирани приходи у текућој год, број пословног рачуна назив и адреса банке)
- доказ о регистрацији удружења код АПР;
- фотокопију личне карте лица одговорног за заступање,
- Предлог програма са : Кратким називом програма, локацијама на којима ће се програм реализовати, укупни трошкови програма са износом који се потражује од Града, оправданост програма, детаљни опис активности којима ће се програм реализовати као и време реализације са наведеним учесницима у програму и наведеним очекиваним резултатима програма ,
- Одлуку надлежног органа удружења о усвајању извештаја о раду и извештаја о финансијском пословању удружења за 2016. годину,
- Одлуку скупштине удружења о усвајању програма и плана рада удружења за 2017 год.
- Одлуку надлежног органа о намени за коју ће се употребити евентуално одобрена средства са пратећом документацијом (предрачуни, уговори и сл.);
- списак чланова удружења са адресама и ЈМБГ;

Комисија, коју за реализацију ове мере, образује Градско веће има задатак да прикупи пријаве, провери комплетност и утврди техничку исправност достављених докумената, припреми предлог за доделу средстава и Градском већу поднесе извештај са предлогом о одобравању средстава за суфинансирање програма рада удружења у 2017. години.

На основу извештаја и предлога Комисије, доноси се Одлука Градског већа, о одобравању средстава за суфинансирање програма рада Удружења пољопривредних произвођача на територији Града Крагујевца у 2017. години.

Одељење за пољопривреду и водорегулацију припрема уговор, за који од градског Јавног правобраниоца тражи мишљење, а потом се доноси Закључак о давању сагласности за закључење Уговора и потом се врши исплата средстава.

3.5. Мера подршке: Управљање ризицима

Шифра мере 104

3.5.1. Образложење:

Инвестиција 104.1. Средства за реализацију инвестиције планирана су као накнада за штету насталу на сточном фонду и сточној храни, изазвану елементарним непогодама, ударом грома , пожаром или угинућем стоке, (угинуће услед болести, угинуће при тељењу, прашењу, јагњењу.....). носиоцима регистрованих пољопривредних газдинстава, који имају пребивалиште и производњу на територији града Крагујевца. Средства се додељују у складу са Одлуком о утврђивању штете на сточном фонду и сточној храни, а на основу процене коју изврши комисија образована Решењем Градског већа број 112-883/13- V од 10. априла 2013. године. Овај програм се спроводи у сарадњи са МУП – сектор за ванредне ситуације. Право на надокнаду штете насталу на сточном фонду и сточној храни, има носилац регистрованог

пољопривредног газдинства, у активном статусу, са пребивалиштем и производњом на територији Града Крагујевца, а може бити остварено само по једном основу у текућој години. Штета на сточном фонду услед уједа паса луталица не представља основ за остваривање права на накнаду, као ни штета на сточној храни коју су изазвале дивље животиње. Такође лице које није поступало са пажњом доброг домаћина или чијом је намером или крајњом непажњом (неадекватно чување и држање стоке, односно сточне хране, нестручно лечење, нестручно руковање машинама и апаратима и слично), дошло до штете не може остварити право на накнаду за штету коју је претрпео.

Инвестиција 104.3. Осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња Ову инвестицију Град Крагујевац, у свом Програму, спроводи од 2007 год. и она из године у годину, показује позитиван ефекат у смислу повећања броја корисника и све већег прихватања ове мере као неопходну и реалну потребу за осигурањем, у односу на климатске појаве и друге негативне утицаје на пољопривредну производњу.

Како су штете на пољопривредним усевима, плодовима, животињама и другим ресурсима, редован пратилац пољопривредне производње и како велику штету посебно чине елементарне непогоде, које су из године у годину све чешће и обимније, неопходно је подстицати реализацију овог програма. Такође велику штету на усевима и воћу, причињавају разне дивљачи, а и сточни фонд је подложен болестима и угинућу. Штете већег обима превазилазе могућност санирања од стране произвођача и могу озбиљно да угрозе даљи опстанак газдинстава, а тиме и дугорочно одрживи развој пољопривредне производње, с тога је било која висина помоћи од значаја.

3.5.2. Циљеви мере

- Инвестиција 104.1. представља прву помоћ домаћинству приликом несреће тј настале штете на сточном фонду и сточној храни и доприноси надокнади дела штете, што омогућава нов почетак производње.
- Инвестиција 104.3. Регресирањем премије осигурања за усеве, плодове и животиње циљ је да се пружи подршка пољопривредним произвођачима да осигурају своје усеве и стоку чиме се обезбеђује смањивање трошкова, уколико дође до негативних последица штета проузрокованих природним непогодама и другим ванредним догађајима.
- увођење газдинстава у обавезу осигурања,
- повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

3.5.3. Веза мере са националним програмом за рурални развој и пољопривреду Није применљиво.

3.5.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници средстава за обе мере су физичка лица – носиоци или чланови регистрованог пољопривредног газдинстава и који су за меру 104.1. претрпели штету, на сточном фонду и сточној храни, која је изазвана неповољним климатским приликама и катастрофалним догађајима, а за меру 104.3. су на своје име извршили осигурање своје пољопривредне производње тј . да су код одабране осигуравајуће куће извршили осигурање воћа, житарица или стоке.

3.5.5. Економска одрживост

За инвестицију 104.1. и за 104.3. није примењиво.

3.5.6. Општи критеријуми за кориснике

- Да корисник средстава за обе мере има регистровано пољопривредно газдинство;
- да има пребивалиште и производњу на територији града Крагујевца;
- да домаћинство нема неизмирене и доспеле обавезе према Одељење за робне резерве Града и аграрном буџету Града, закључно са даном обраде предмета;

3.5.7. Специфични критеријуми

За инвестицију 104.1. непостоји критеријум;

За инвестицију 104.3 да је подносилац захтева уплатио целокупн износ осигурања.

3.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика катастрофалних догађаја
104.3.	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

3.5.9. Критеријуми селекције

Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, а предмети се решавају према времену приспећа.

3.5.10 Интензитет помоћи:

За инвестицију **104.1.** интензитет помоћи је 30 %, од укупне штете која настане на сточном фонду и сточној храни, а максималн износ по овом основу је 80.000,00 динара .

Висина једнократне новчане помоћи утврђује се на следећи начин:

- за укупну насталу штету до 260.000,00 динара, додељује се новчана помоћ у висини 30 % од утврђене штете и

- за укупну штету **преко** 260.000,00 динара, додељује се максимални износ од 80.000,00 динара.

За инвестицију 104.3. износ средстава за осигурање од штете на усевима, плодовима и животињама износи за:

- осигурање усева - 30% од износа премије на достављеној полиси осигурања, без урачунаог ПДВ-а, при чему максималан износ добијен по овом основу не може бити већи од 10.000,00 дин. по газдинству годишње;

- осигурање плодова - 30% од износа премије на достављеној полиси осигурања, без урачунаог ПДВ-а, при чему максималан износ добијен по овом основу не може бити већи од 50.000,00 дин. по газдинству годишње;

- осигурање домаћих животиња (крава, јуница, јагњади, приплодних оваца и овнова), и то за краве и јунице - 30% од износа премије на достављеној полиси осигурања без урачунаог ПДВ-а, односно до максималног износа од 9.000,00 динара по грлу говеда, при чему максималан износ добијен, по овом основу не може бити већи од 18.000,00 динара по газдинству годишње и за јагњад, приплодне оваце и овнове - 30% од износа премије на достављеној полиси осигурања без урачунаог ПДВ-а, односно до максимално 500,00 динара по грлу при чему максималан износ добијен по овом основу не може бити већи од 6.000,00 динара по газдинству годишње.

Мера ће трајати у периоду од објављивања јавног позива па до утрошка средстава планираних за ове намене, односно најкасније до 15. новембра 2016. године,

3.5.11. Индикатори – показатељи

Р. бр.	Назив показатеља
1.	Укупан број одобрених помоћи за штету насталу на сточној храни и сточном фонду
2.	Висина одобрених средстава за насталу штету
3.	Површина осигураних ха од штете на усевима и плодовима по културама
4.	Укупан број предмета за регрес премије осигурања усева, плодова и животиња

3.5.12. Административна процедура

За инвестицију **104.1.** одгајивач је у обавези да у року од два дана, од дана настанка штете, телефонским путем обавести Одељење за пољопривреду и водорегулацију, а да у року од три дана, поднесе захтев за накнаду штете. Уколико до угинућа дође у току нерадног дана, одгајивач је у обавези да првог радног дана пријави штету.

За обе инвестиције уз образац захтева, странка је у обавези да достави:

1. фотокопију личне карте подносиоца пријаве или прочитана лична карта ако је са чипом;
2. фотокопија текућег рачуна подносиоца захтева;
3. фотокопија потврде о активном статусу у регистру пољопривредног газдинства за 2017.године;
4. фотокопија овереног образаца "Извод из регистра пољопривредних газдинстава - структура биљне производње" и структура животиња, издате од стране Министарства финансија - Управа за трезор у Крагујевцу;
5. фотокопија овереног образаца "Извод из регистра пољопривредних газдинстава – подаци о пољопривредном газдинству", издате од стране Министарства финансија - Управа за трезор у Крагујевцу;

Додатна документација :

За инвестицију **104.1**

- треба да достави и документацију - ако је дошло до угинућа грла: сточни пасош, потврде о извршеном осемењавању, потврде и извештај ветеринара о лечењу, угинућу грла; или ако је дошло до пожара записник ватрогасне службе, односно МУП-а о насталој штети.

За инвестицију **104.3**. осигурање усева, плодова и животиња

- полису осигурања;
- потврду о целокупној уплати осигурања,

Градско веће доноси Одлуку о расписивању јавног позива ради реализације регреса дела трошкова за осигурање усева, плодова и животиња у 2017. години, јавни позив је саставни део Одлуке, која се по доношењу објављују у средствима јавног информисања, на званичној интернет страници града Крагујевца: www.kragujevac.rs, и огласној табли Управе Града.

За реализацију обе мере задужује се Градска управа за привреду, Одељење за пољопривреду и водорегулацију, које врши административну проверу предмета, затим припрема Решење, које потписује Градоначелник града Крагујевца о исплати мера, за које се средства уплаћују на текући рачун подносиоца захтева. Мера траје од дана објављивања па до утрошка расположивих средстава, а крајњи рок за подношење захтева је 15. новембар 2017. године.

3.6. Посебни подстицаји

Мера подршке: Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

Шифра мере: 402

3.6.1. Образложење

Инвестиција **402.1**. Град Крагујевац подржава и суфинансира многе манифестације на сеоском подручју, које организују СМЗ, пољопривредна Удружења, као и манифестације које организују институције из области аграра од значаја за село. Град пружа велику подршку при промоцији развојних потенцијала села, доприноси очувању традиције, даје подршку активностима везаним за подизање нивоа пласмана производа и услуга и активностима везаним за развој села у образовном, здравственом, културном, спортском, социолошком и осталим аспектима, који утичу на побољшање квалитета живота сеоског становништва. Многе манифестације, које је Град покренуо допринеле су буђењу села и свести код мештана, формирана су културно уметничка друштва и разне секције, а многи учесници су пронашли свој животни пут.

У претходном периоду покренута је манифестација: " Сокак златних руку", на којој жене са сеоског подручја излажу своје рукотворине, а која се одржава пар пута годишње; "Дани шљиве" у Страгарима где учешће узимају воћари из окружења. "Протини дани" у Чумићу који се преклапају са "данима цвећа". "Ракијада" у селу Кутлову и др....

Град Крагујевац је покровитељ "Шумадијског сајма пољопривреде", који се одржава у Крагујевцу, на простору Шумадија сајма, увек у првој недељи септембра. Сајам је прерастао у препознатљиву манифестацију широм Србије, па и даље, на коме учешће узима велики број

излагача из целе Србије и региона. У току четри дана Сајма организују се пратеће сајамске манифестације, одржавају се стручна предавања и трибине, округли столови, као и велики број изложби у сточарству.

Изложбе у сточарству, се организују на простору "Шумадија сајма" у Крагујевцу.

Удружења одгајивача домаћих животиња су организатори изложби (краве, оваца, коња, свиња, ситних животиња и паса), а организује се и изложба пчеларства. Изложбе животиња трају све време сајма и мотивација су да све већи број грађана посети сајам пољопривреде.

3.6.2. Циљеви мера

Општи циљеви

- Едукација и упознавање са савременим трендовима и достигнућима у пољопривредној производњи, као и правилна, правовремена примена знања;
- развој пољопривреде и руралних подручја;
- повезивање свих чиниоца и актера локалног агросектора;
- доступност информацијама,
- унапређење знања,
- социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава и микропредузећа у руралним срединама;
- одрживи развој, заштита свих ресурса,
- смањење миграције становништва са циљем да се млади задрже на селу, да покрену сопствени бизнис и заснују породицу ;
- упознавање младих.

Специфични циљеви

- повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва
- примена нових технологија и иновација
- Техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања;
- Проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања;
- Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем.

3.6.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

Није применљиво.

3.6.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници средстава ове инвестиције су: удружења пољопривредних произвођача и одгајивача, предузетници и правна лица за пружање саветодавних и других услуга (превоз, опрема, штампа, угоститељство, услуге смештаја и сл.), научне и стручне институције.

3.6.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

3.6.6. Општи критеријуми за кориснике

- Корисник средстава мора да је уписан у одговарајући регистар (Регистар привредних субјеката, Регистар научно-истраживачких установа, Регистар иновационих организација или Регистар удружења и др...).
- Да активно делују најмање годину дана.

3.6.7. Специфични критеријуми

Удружења одгајивача домаћих животиња, који су организатори сточарских изложби мора да имају седиште на подручју Града Крагујевца и да су формиран пре три године. Организатори манифестације на сеоском подручју, мора да су из месне заједнице у којој се одржава та манифестација и која од града потражује средства.

3.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања и тв емисије,

3.6.9. Критеријуми селекције

Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове инвестиције с обзиром да није предвиђено рангирање потенцијалних корисника.

3.6.10. Интензитет помоћи

Инвестицију која се односи на организовање сајмова и других манифестација финансира са износом до 50% ; ТВ емисије до 70% учешћа.

3.6.11. Индикатори – показатељи

Р. број	Назив показатеља
1.	Укупан број подржаних манифестација од стране Града и њихова успешност
2.	Број организованих сајмова и њихова посећеност

3.6.12. Административна процедура

Средства се одобравају на основу усвојеног програма од стране Градског већа Града Крагујевца, које потом доноси Одлуку о реализацији и начину спровођења одређене инвестиције из ове мере. За реализацију Одлуке задужује се Градска управа за привреду, Одељење за пољопривреду и водорегулацију, које има задатак, да утврди да ли је достављена потрбна документација и дали су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење средстава. Исплата средстава се врши на текући рачун корисника на основу Решења Градоначелника или на основу Уговора што зависи од врсте инвестиције.

Ова мера траје све до утрошка планираних средстава, а најкасније до 15.10..2017. године.

3.7. Мера подршке **Анализа и испитивање пољопривредних производа**

Шифра мере: 601

3.7.1. Образложење

На Крагујевачким зеленим пијацама се продају пољопривредни производи из села са територије града Крагујевца и сеоских подручија широм Шумадије. Да би продаја односно куповина обављала безбрижно неопходно је да се испита исправност намерница тј. пољопривредних производа, поготово у летњим месецима када су високе температуре.

Више пута у току месеца се узимају узорци и врши се анализа пољопривредних производа (биљног и животињског порекла), као што су: сир, кајмак, јаја, разне врсте воћа и поврћа, које се продају на зеленим пијацама.

Анализе узорака које врши Институт за јавно здравље се односе на бактериолошке, хемијске и микробиолошке анализе; анализе на тешке метале и пестициде у производима. Ова мера се спроводи по плану, који на захтев и сугестију у сарадњу са Градом, припрема и доставља Институт за јавно здравље, а који обухвата редослед зелених пијаца, врсту производа, број недељних анализа за сваки месец и врсту анализа.

3.7.2. Циљеви мере

- предострожности,
- исправности хране,
- спречавање појаве и ширења зараза

Контрола и испитивање квалитета пољопривредних производа - животних намирница (биљног и животињског порекла) има за циљ да утврди исправности производа, који се продају на зеленим пијацама и да тако спречи појаву заразних болести, које настају услед нехигијене, коју изазивају бактерије и прекомерна употреба средстава за прскање воћа и поврћа (пестициди, хербициди ...) тј. њихови остаци.

Ова мера доприноси здравственом стању корисника, купаца пољопривредних производа који се продају на Крагујевачким зеленим пијацама.

3.7.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

- Није применљиво.

3.7.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници средстава ове мере могу бити правна и физичка лица .

3.7.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

3.7.6. Општи критеријуми за кориснике

- Цена по једном узетом узорку,
- број предвиђених анализа и
- временски период трајања узорковања.

3.7.7. Специфични критеријуми - Нису предвиђени

3.7.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Нису предвиђене инвестиције у оквиру ове мере

3.7.9. Критеријуми селекције

- Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере.

3.7.10. Интензитет помоћи

Град Крагујевац, Градска Управа за привреду, Одељење за пољопривреду и водорегулацију, ову меру финансира са 100% учешћа.

3.7.11. Индикатори – показатељи

<i>Редни број</i>	<i>Назив показатеља</i>
1.	Укупан број узетих узорака на месечном нивоу,
2.	Укупан број појединачних анализа на месечном нивоу,
3.	Број исправних узорака

3.7.12. Административна процедура

Средства се одобравају на основу усвојеног програма од стране Градског већа Града Крагујевца, које потом доноси Одлуку о реализацији и начину спровођења ове мере; За реализацију Одлуке задужује се Градска управа за привреду.

Са Институтом за јавно здравље, Град закључује уговор о анализи пољопривредних производа – намерница , чији је саставни део план и програм узорковања и анализе пољ. производа - намерница.

Институт за јавно здравље је у обавези да у складу са важећим законским прописима, врши своје уговорене обавезе и да по свакој обављеној појединачној анализи припреми извештај, а да по истеку месеца у року од 8 дана достави збирни извештај анализа и резултата за тај месец.

3.8. Мера подршке Заштита домаћих животиња од заразних болести, које угрожавају земљу и регион

Шифра мере: 602

3.8.1. Образложење

Све чешће смо сведоци, појаве разних заразних болести које угрожавају како животиње тако и људе, па је стога Локална самоуправа из мера предострожности и превентиве планирала средства за ову намену.

3.8.2. Циљеви мере

- Предострожност,
- спречавање појаве и ширења заразе међу животињама,
- спречавање појаве и ширења заразе међу људима,
- спречавање ширења заразне болести из окружења Града.

3.8.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

- Није применљиво.

3.8.4. Крајњи корисници - Крајњи корисници средстава ове мере могу бити правна и физичка лица .

3.8.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

3.8.6. Општи и специфични критеријуми - Нису предвиђени.

3.8.7. Листа инвестиција у оквиру мере

Нису предвиђене инвестиције у оквиру ове мере.

3.8.8. Критеријуми селекције - Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере.

3.8.9. Интензитет помоћи

Град Крагујевац, Градска Управа за привреду, Одељење за пољопривреду и водорегулацију, ову меру финансира са 100% учешћа.

3.8.10. Индикатори – показатељи

<i>Редни број</i>	<i>Назив показатеља</i>
1.	Укупан број учесника у интервенцији,
2.	Укупан број појединачних интервенција,
3.	Број грла на којима је спроведена интервенција

3.8.11. Административна процедура

Средства се одобравају на основу усвојеног програма од стране Градског већа Града Крагујевца, које у стању хитности односно предзнацима појаве заразе, доноси Одлуку о реализацији и начину спровођења ове инвестиције; За реализацију Одлуке задужује се Градска управа за привреду.

Са Ветеринарским станицама или Институтом за јавно здравље, Град закључује уговор чији је саставни део план и програм узорковања и анализе заразе, могуће вакцинација или неких других вид превентивних акција.

Потписници уговора су у обавези да у складу са важећим законским прописима, врше своје уговорене обавезе и да по обављеној обавези припреме извештај.

I. Средства за реализацију Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије града Крагујевца за 2017. годину, обезбеђена су Одлуком о буџету Града Крагујевца за 2017. годину, ("Службени лист града Крагујевца", бр. 42/16), утврђује се структура мера, односно намена и начин коришћења средстава за 2017. годину, у укупном износу од 14.000.000,00 динара, приходи из буџета (01) , која су опредељена на: Разделу 12– Градска управа за привреду, Програм 5- развој пољопривреде,

- Програмска активност (ПА 0001) Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници,
функција 421 –Пољопривреда,
Апропријација 211 - Економској класификацији 423 Услуге по уговору;
Апропријација 212 - Економска класификација 424 Специјализоване услуге;
Апропријација 213 - Економска класификација 426 Материјал
Апропријација 214 - Економска класификација 482 Порези, обавезе, таксе и казне;
- Програмска активност (ПА 0002) Мере подршке у руралном развоју,
функција 421 –Пољопривреда,
Апропријација 215, Економска класификација 451 Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама,
Апропријација 216 Економска класификација 481 Дотације невладиним организацијама
Апропријација 217 Економска класификација 484 Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока.

Распоред средстава Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије града Крагујевца у 2017.год. по елементима програма:

Р. бр.	Шифра мере	Мера	Укупно
1.	100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (повраћај дела средстава за прво вештачко осемењавање).	1.400.000,00
2.	100.2.1	Суфинансирање камате за пољопривредне кредите	100.000,00
3.	101. 101.1.9.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава Набавка преносне опреме за мужу	600.000,00
4.	101.2.4	Набавка опреме и механизације за припрему, руковање и дистрибуцију концентроване и кабасте сточне хране, на газдинству (сено, силажа, сенажа, и тд.), електричне ограде и термо- појилице	1.400.000,00
5.	101.3.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака, хмеља и винове лозе, као и постављање противградних мрежа и објеката и набавка опреме средстава за тестирање клонску селекцију, сертификацију, конзервацију и мултипликацију садног материјала.	1.000.000,00
6.	101.3.3	Набавка опреме и механизације за сетву, садњу, заштиту биља наводњавање, одводњавање за воћарску и виногску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу (укључујући производњу расада и цвећа) на отвореном пољу, набавка механизације за воћарско виноградарску производњу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада; високо квалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; набавка система са микропрскалицама за заштиту воћњака, винограда и расадника од измрзавања, Набавка противградних мрежа и опреме; набавка система кап по кап, набавка пластеничких фолија, агротекстила и прскалице за наводњавање)	1.100.000,00

7.	101.4.4.	Набавка механизације за обраду земљишта	1.100.000,00
8.	101.5. 2	Набавка опреме за пчеларство	1.500.000,00
9.	102.	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде (102) Унапређење рада и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача	1.500.000,00
10.	104.1	Управљање ризицима (104.) Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја	1.000.000,00
11.	104.3	Осигурање усева , плодова и животиња	1.300.000,00
12.	402.1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју (402) Информативне активности: ТВ емисије, сајмови, изложбе манифестације, студијска путовања)	150.000,00 850.000,00
13.	601	Испитивање и анализа пољопривредних производа - намерница	500.000,00
14.	602	Заштита домаћих животиња од заразних болести, које угрожавају земљу и регион	500.000,00
УКУПНО ЗА ПРОГРАМ			14.000.000,00

Извор средстава за Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Крагујевца у 2017.год. по економским класификацијама "Градска управа за привреду" функција 421-Пољопривреда, извор (01) -буџетски приходи, укупно 14.000.000,00 дин".

Економска класификација	Програм		Буџетска средства
	Шифра мере	опис мере	
423 Услуге по уговору	305.2	Организовање сајамских и других манифестација	850.000,00
	305.2	Информативне активности и ТВ емисије	150.000,00
Укупно за 423			1.000.000,00
424 Специјализоване услуге	601	Испитивање и анализа намирница	500.000,00
	602	Заштита домаћих животиња од заразних болести које угрожавају земљу и регион	500.000,00
Укупно за 424			1.000.000,00
451 Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	101.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (повраћај дела средстава за прво вештачко осемењавање)	1.400.000,00
	101.5.2	Пчеларство – набавка опреме	1.500.000,00
		Набавка пољопривредне механизације	3.600.000,00
	101.1.9.	Набавка преносне опреме за мужу	600.000,00
	101.3.1.	Подизање нових засада	1.000.000,00
	104.3.	Осигурања усева, плодова и животиња	1.300.000,00

	100.2.1.	Рефинансирање камата за пољопривредне кредите	100.000,00
Укупно за 451			9.500.000,00
481 Дотације невладиним организацијама	102.	Унапређење рада и успостављање нових организација пољопривредних произвођача и прерађивача	1.500.000,00
Укупно за 481			1.500.000,00
484	104.1	Накнада штете	1.000.000,00
Укупно за 484			1.000.000,00
		УКУПНО	14.000.000,00

II. Износ средстава планиран по програмима усклађиваће се у току године у зависности од реализације средстава и поднетих захтева.

III. Реализација активности предвиђених Програмом врши се на основу одлука Градског већа, решења Градоначелника града Крагујевца и уговора.

IV. За реализацију овог програма одговорна је Градска управа за привреду у складу са Одлуком о буџету града Крагујевца за 2017. годину.

V. Овај програм објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

ПРЕДСЕДНИК,
Радомир Николић,с.р.